

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

Regional Strategy for an integrated response to incidents of domestic violence (Greece)

"The Other Side of the Story: Perpetrators in Change" (OSSPC)

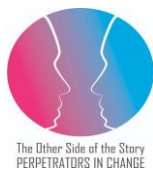
Grant Agreement No. 881684 OSSPC

Περιφερειακή Στρατηγική για ολοκληρωμένη αντιμετώπιση περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας

Περιεχόμενα

Περιφερειακή Στρατηγική για ολοκληρωμένη αντιμετώπιση περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας	1
Executive Summary	2
Η έκταση της ενδοοικογενειακής βίας σε περιφερειακό επίπεδο	6
Προσανατολισμός προς πολλαπλές υπηρεσίες για ολοκληρωμένη αντιμετώπιση σε περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας	15
Ελλείμματα και προκλήσεις στα περιφερειακά συστήματα συντονισμένης δράσης.....	24
Περιφερειακές οργανώσεις στο πλαίσιο της προσέγγισης περισσότερων φορέων.....	30
Προτεινόμενος μηχανισμός/δομή συνεργασίας περισσότερων οργανισμών και συστάσεις για μια αποτελεσματική ολοκληρωμένη αντιμετώπιση περιστατικών Ενδοοικογενειακής βίας	42
BIBLIOΓΡΑΦΙΑ.....	48

The Other Side of the Story
PERPETRATORS IN CHANGE

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

*Οργανισμοί: Σημείο Ευρωπαϊκής Γνώσης, Σύνδεσμος Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου
και Ν. Ηρακλείου*

Συγγραφείς: Δρ. Νικόλας Σπετσιόδης, Δρ. Κωνσταντίνα Κωστάμη

Executive Summary

Gender-based violence is now not only a recognizable form of violence but it is the cause of major changes in legislation over the last year following the very recent amendments to the Criminal Code to prevent the occurrence of power and sexual abuse among others. For instance, the Law 4604/2019 provides the first stand-alone legal framework on gender equality and the elimination of discrimination against women, governed by a comprehensive overview of gender relations without addressing women as a “special category. In the new National Action Plan for Gender Equality 2021-2025, the “Prevention and combat of gender-based and domestic violence” is prescribed, inter alia, as a priority axis, including specific objectives and actions by all Ministries to combat gender inequalities and the phenomenon of violence in both the public and private sector, while promoting gender mainstreaming in all public policies. The ratification of Istanbul Convention by the Council of Europe makes it the first international Treaty that defines and names gender-based violence, i.e. violence based on gender, a law of the State. This marks the start of the criminalisation of all forms of violence against women and girls. Physical sexual violence is most prevalent in Greece (26 %) (EIGE, Gender Equality Index, 2019). For example, according to the European Institute of Gender Equality, 21.3% of Greek women and 13.2% of Greek men report that domestic violence against women is common in Greece and 81.3% of the population (women & men) report that violence against women is most likely to occur at home. As a matter of fact, Greek society remains mainly patriarchal despite significant steps or efforts made in recent years. Based on reports made to the Greek police in 2020, the annual number of female victims of domestic violence was 4,264 while the male population who are perpetrators amount to 4,436.

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

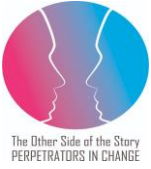
The national mechanism for gender equality includes all the services and bodies that are responsible, at central, regional, and local level, for planning and implementing policies, measures, and actions for the promotion of gender equality and the equal treatment of women and men, as well as for monitoring and addressing discriminations due to gender, gender identity and sexual orientation (General Secretariat for Family Policy and Gender Equality, Research Centre for Gender Equality, Research Centre for Gender Equality etc). On a regional level, it includes the Regional Equality Committees of the Regions, the Independent Office of Equality for each region and other entities.

The complex nature of domestic violence and abuse (DVA) calls for interdisciplinary collaboration. Healthcare organizations are in a good position to discover DVA patients since they can serve as transit hubs for people seeking out assistance. The significance of experts and organizations working together to assist efficient identification of DVA is becoming more widely acknowledged.

A cross agency response occurs when several agencies work together to provide support. Working in a multi-agency collaboration is the most effective strategy to respond, reduce and eradicate DVA. The complexity of any specific case or the circumstances surrounding it may affect the extent of interaction with services, agencies, or organizations.

Both victims and offenders encounter numerous obstacles that limit their ability to obtain help from DVA professionals and services. The ability of health services to assist victims and abusers or collaborate across organizational boundaries is frequently underdeveloped. Working collaboratively or across agencies presents unique difficulties. Organizational missions, goals, values, ambitions, and objectives vary among different agencies and service providers. Professionals find it challenging to collaborate at the same pace as a direct result. The position and responsibilities of staff members as well as the terminology that people and organizations use may hamper communication.

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

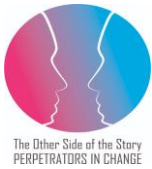

It is crucial to comprehend the demands from the standpoint of different stakeholders, including service consumers (victims and abusers) as well as frontline practitioners providing services, for any services, including multi-agency partnerships, to work well. Understanding these demands can help organizations establish priorities and create detailed plans to achieve those priorities. In order to efficiently and successfully deliver services, it is crucial to employ a joined-up strategy in which different agencies collaborate. It is crucial to comprehend and be clear about the numerous professional responsibilities involved in the multi-agency scenario. Clear structures and protocols should be in place for exchanging information between agencies, and these procedures should be supported by IT systems that are compatible, as well as promoted and overseen by legislative bodies. Effective information sharing relies on open communication and collaboration and facilitates the usage of a common language across various specialists.

The coordinated response against Gender Based Violence at regional level includes the coordination of all front-line entities dealing with reports of cases of Gender Based Violence, following the implementation of the legislation framework at national level. Coordinated response implies the coordination of front-line workers at the stage of report, the implementation of referral mechanism, and the implementation of the Penal mediation process. In Greece there is an institutionalized mechanism of victim protection, however there is not yet any structured and institutionalized mechanism of coordinated response to the phenomenon of Gender Based Violence. With regards to the penal mediation, the main identified deficiency at national level which understandably is simultaneously mirrored at the Regional Systems of coordinated response lies in the domain of implementation of the Penal Mediation Procedure. The implementation of restorative justice (RJ) faces a series of problems and contradictions.

Moreover, there is lack of staff in combination with the absence of a common psychological approach and/or established protocol that would also regulate the co-operation between

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

different services (e.g. mental health and/or addiction services). Outputs from victims' survey, (conducted by UWAH on 20 DV professionals), indicate that the Criminal Justice System did not hold the perpetrator accountable for his actions, while only in 15% of the cases specialized support was offered to the perpetrators in order to change their abusive behavior.

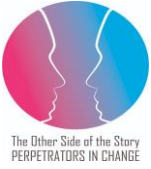
At Regional Systems of coordinated response there is a need for a more specialized training on interventions for perpetrators, as well as better cooperation by all the engaged services (e.g. police, criminal justice system, victims support services and perpetrator programmes). There is an imperative need for changes on the legal framework due to the fact that in practice, it does not protect the victims and does not make perpetrators accountable for their acts. Local stakeholders, namely members of the Judicial System, would need to act at an organized process with indicators, quality assurance bottlenecks ensuring the benefit of outcome.

The establishment of a joint committee by the Ministry of Justice in cooperation with the Ministry of Labour and Social Affairs and the G.S.D.F.P.G.E. in order to review and identify ways to strengthen primary prevention measures and initiate legislative amendments so as to institutionalize Perpetrator's treatment carried out either under the framework of Penal Mediation or at a voluntary basis would be a benefit for the Regional Systems.

The lack of formal institutionalized cooperation protocol between the corresponding services (e.g. police, criminal justice system, victims support services and perpetrator programmes) is an apparent and significant challenge. Therefore, the creation of a solid and effective cooperative scheme of all involved institutions with properly trained experts constitutes the key for the provision of an integrated response to DVA incidents.

Organisations specializing in the management of cases of gender and DV (G.S.F.P.G.E, EL.AS, EL.STAT, Courts, Hospitals) need to adopt a common methodology for collecting statistics and work together to establish a recording mechanism. The fundamental pillar for the accomplishment of a joint cooperation structure would be firstly based on a joint protocol as

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

approved by a multi-agency committee. Methodology guidelines should be solidified as an initial step in order to ensure the homogeneity and uniformity of the collected data. This data base shall constitute the main referral source for the DVA incidents with common statistic indicators. It must be clear though that the multi-agency co-operation mechanism may take a variety of forms based on the availability of resources, infrastructure and key actors within a specific region. The current and future safety of the victim constitutes a main parameter and it should be considered a priority at every level of the mechanism. Furthermore, the availability of services is extremely important. The responsible agencies must undertake the needed measures to provide immediate and effective support.

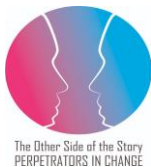
Η έκταση της ενδοοικογενειακής βίας σε περιφερειακό επίπεδο

Η έμφυλη βία στην Ελλάδα νοείται ως τόσο η βία που στρέφεται εναντίον ενός ατόμου με βάση το φύλο του όσο και η βία που επηρεάζει άτομα ενός συγκεκριμένου φύλου. Η βία με βάση το φύλο θεωρείται ένα πολυδιάστατο φαινόμενο που αποτελείται από δύο βασικές μορφές βίας: τη σωματική, τη σεξουαλική και την ψυχολογική. Εκθέσεις έρευνας για τη βία με βάση το φύλο αποκαλύπτουν ότι η βία κατά των γυναικών είναι υψηλή σε διάφορες μορφές.

Η έμφυλη βία δεν είναι πλέον μόνο μια αναγνωρίσιμη μορφή βίας, αλλά είναι η αιτία σημαντικών αλλαγών στη νομοθεσία τον τελευταίο χρόνο, όπως η επικύρωση της Σύμβασης 190 για την εξάλειψη της βίας και της παρενόχλησης του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας, μέτρα κατά της βίας και της παρενόχλησης στην εργασία κατά την εφαρμογή του Ν. 4808/2021 για την Προστασία της Εργασίας και τις πολύ πρόσφατες τροποποιήσεις του Ποινικού Κώδικα για την πρόληψη της εκδήλωσης εξουσίας και σεξουαλικής κακοποίησης.

Στο νέο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025, η «Πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας» ορίζεται, μεταξύ άλλων, ως άξονας προτεραιότητας, συμπεριλαμβανομένων συγκεκριμένων στόχων και δράσεων από όλα τα

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

Υπουργεία για την καταπολέμηση των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων και το φαινόμενο της βίας τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα, ενώ προάγει την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλες τις δημόσιες πολιτικές. Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης, που για πρώτη φορά υποβλήθηκε και εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, περιλαμβάνει επιχειρησιακό σχέδιο και τεχνοοικονομική έκθεση του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνομημόνων του Υπουργείου Οικονομικών, καθιστώντας το ρεαλιστικό, εφικτό και καλά στοχευμένο.

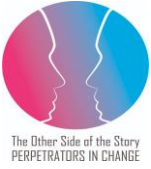
Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης είναι το πρώτο νομικά δεσμευτικό κείμενο, για τα κράτη μέλη που την έχουν επικυρώσει, το οποίο ορίζει τις μορφές βίας κατά των γυναικών και παρουσιάζει ένα ολοκληρωμένο νομικό πλαίσιο για την πρόληψη της βίας κατά των γυναικών, την προστασία των θυμάτων και τον τερματισμό της ατιμωρησίας των δραστών.

Η Σύμβαση¹ αναγνωρίζει τη βία κατά των γυναικών ως παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μια μορφή διάκρισης κατά των γυναικών. Η επικύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης καθιστά την πρώτη διεθνή Συνθήκη που ορίζει και ονομάζει τη βία με βάση το φύλο, δηλαδή τη βία με βάση το φύλο, νόμο του κράτους. Αυτό σηματοδοτεί την έναρξη της ποινικοποίησης κάθε μορφής βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών.

Στο πλαίσιο της Σύμβασης, ο όρος «βία κατά των γυναικών» σημαίνει παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μια μορφή διάκρισης κατά των γυναικών (άρθρο 3 (α) (δ) της Σύμβασης) συμπεριλαμβανομένων όλων των πράξεων βίας λόγω φύλου που έχουν ως αποτέλεσμα ή είναι πιθανό να καταλήξουν σε σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική ή οικονομική βλάβη ή ταλαιπωρία σε γυναίκες, συμπεριλαμβανομένων απειλών για τέτοιες πράξεις, εξαναγκασμού ή αυθαίρετης στέρησης της ελευθερίας, είτε συμβαίνουν στη δημόσια είτε στην ιδιωτική ζωή. Ο όρος «βία κατά των γυναικών με βάση το φύλο» σημαίνει βία κατά μιας

¹ Council of Europe: 10 years of the Istanbul Convention. *Joining forces around a landmark treaty on preventing and combating violence against women and domestic violence*, 2021, <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/10th-anniversary>

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

γυναίκας αποκλειστικά επειδή είναι γυναίκα ή που επηρεάζει τις γυναίκες με δυσανάλογο τρόπο.

Το ελληνικό Εθνικό Νομικό Πλαίσιο έχει μια σειρά από νόμους για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της ΕΒ:

- Νόμος 4604/2019 «Πρώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, πρόληψη και καταπολέμηση της βίας λόγω φύλου».

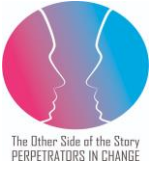
Ο νόμος 4604/2019 (ΦΕΚ Α' 50/26.03.2019) παρέχει το πρώτο αυτόνομο νομικό πλαίσιο για την ισότητα των φύλων και την εξάλειψη των διακρίσεων σε βάρος των γυναικών, το οποίο διέπεται από μια συνολική επισκόπηση των σχέσεων των φύλων χωρίς να αντιμετωπίζει τις γυναίκες ως « ειδική κατηγορία.»

- Ν. 4531/2018 Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας. Με το Νόμο 4531/2018 (ΦΕΚ Α' 62/05.04.2018), το ελληνικό κοινοβούλιο επικύρωσε τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Οικογενειακής Βίας (Σύμβαση Κωνσταντινούπολης), η οποία επέφερε τροποποιήσεις στον Νόμο 3500/ 2006 για την ενδοοικογενειακή βία, τον Ποινικό Κώδικα (PC) και άλλες διατάξεις.
- Νόμος 3500/2006 «Για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας και άλλες διατάξεις». Με την κύρωση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης με το Ν. 4531/2018, μεταξύ των τροποποιήσεων που έγιναν στον Ν. 3500/2006, είναι οι εξής:

Το άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του ν. 3500/2006 αντικαθίσταται ως εξής: «Γ. Οι διατάξεις του νόμου αυτού ισχύουν και για τους μόνιμους συντρόφους και τους απογόνους, κοινούς ή ενός εκ των εταίρων, σε πρώην συζύγους, σε μέρη σύμπραξης που έχει λυθεί, καθώς και σε πρώην μόνιμους συντρόφους.»

Το άρθρο 18 παράγραφος 1 του ν. 3500/2006 αντικαθίσταται ως εξής:

The Other Side of the Story
PERPETRATORS IN CHANGE

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

«1. Σε περίπτωση εγκλήματος στο εσωτερικό, είναι δυνατό, υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες, όταν κρίνεται απαραίτητο για την προστασία της σωματικής και ψυχολογικής ευημερίας του θύματος, να επιβληθούν περιοριστικά μέτρα στον κατηγορούμενο από το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο, αρμόδιο δικαστή, δικαστικό συμβουλίου ή εισαγγελέα της περιφέρειας που χειρίζεται την υπόθεση, με αιτιολογημένη εντολή που επιτρέπει την άσκηση προσφυγής ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστικού συμβουλίου, για όσο διάστημα κρίνεται απαραίτητο. Αυτά τα μέτρα περιλαμβάνουν την απομάκρυνση του κατηγορουμένου από το σπίτι της οικογένειας, τη μετεγκατάστασή του ή την απαγόρευση προσέγγισής του στην κατοικία ή τον τόπο εργασίας του θύματος, καθώς και στην κατοικία στενών συγγενών, στα σχολεία των παιδιών τους ή καταφύγια. Η παράβαση των περιοριστικών μέτρων τιμωρείται με φυλάκιση».

Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία της ΕΕ που προέρχονται από τον δείκτη ισότητας των φύλων 2017² μετρώντας τη σύνθετη έννοια της ισότητας των φύλων, η βαθμολογία της Ελλάδας για τον τομέα της βίας είναι 27,4, που είναι σύμφωνη με τον μέσο όρο της Ε.Ε. 27,5, ενώ στον Δείκτη Ισότητας των Φύλων το 2020 σημείωσε 52,2 κατατάσσοντας την τελευταία θέση στην Ε.Ε. Η κατάταξή της παραμένει η ίδια από το 2010.

Ο επιπολασμός της σωματικής βίας κατά των γυναικών διαφέρει από χώρα σε χώρα. Η σωματική σεξουαλική βία είναι πιο διαδεδομένη στην Ελλάδα (26 %)³. Για παράδειγμα, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Ισότητας των Φύλων, το 21,3% των Ελληνίδων και το 13,2% των Ελλήνων ανδρών αναφέρουν ότι η ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών είναι συχνή στην Ελλάδα και το 81,3% του πληθυσμού (γυναίκες & άνδρες) αναφέρει ότι η βία κατά των γυναικών είναι πιο πιθανό να εμφανιστεί στο σπίτι. Επιπλέον, σύμφωνα με στοιχεία της έρευνας, το 20,2% των Ελληνίδων και το 11,5% των Ελλήνων ανδρών αναφέρουν ότι η σεξουαλική παρενόχληση κατά των γυναικών είναι πολύ συχνό φαινόμενο στην Ελλάδα.

Για την περίπτωση της Ελλάδας, αξίζει να σημειωθεί ότι η ΕΛ.ΑΣ. το 2020 προχώρησε σε τροποποίηση του συστήματος καταγραφής των αδικημάτων ενδοοικογενειακής βίας,

² European Institute for Gender Equality (2017), Gender Equality Index, Ανακτήθηκε από <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2017/domain/violence/> EL, για τα δεδομένα του 2020 <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2020>

³ EIGE, Gender Equality Index, 2019

περιλαμβάνοντας πλέον στα στοιχεία της και πληροφορίες για τη σχέση θύματος και δράστη και το είδος της βίας. Με βάση τις αναφορές που έγιναν στην ελληνική αστυνομία το 2020, ο ετήσιος αριθμός των γυναικών θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας ήταν 4264 ενώ ο ανδρικός πληθυσμός που είναι θύτες είναι 4.436. Επιπλέον, αριθμός των αναφερόμενων αδικημάτων που σχετίζονται με την ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών ήταν 5.669 αναφορές.⁴

Στην πραγματικότητα, η ελληνική κοινωνία παραμένει κυρίως πατριαρχική παρά τα σημαντικά βήματα ή προσπάθειες που έγιναν τα τελευταία χρόνια. Η ελληνική κουλτούρα εξακολουθεί να κυριαρχείται από στερεότυπα σχετικά με τους ρόλους των φύλων με τις γυναίκες να θεωρούνται κατώτερες από τους άνδρες και να εμπλέκονται ελάχιστα σε θέσεις λήψης αποφάσεων σε όλη την πολιτική (σύμφωνα με τον Δείκτη Ισότητας των Φύλων 2020 μόνο το 15,5% των γυναικών μοιράζονται υπουργούς, το 20% των μελών της κοινοβουλευτικού & 21,3% μερίδιο μελών περιφερειακών συνελεύσεων), οικονομικά (10,8% μερίδιο μελών διοικητικών συμβουλίων στις μεγαλύτερες εισηγμένες εταιρείες, εποπτικό συμβούλιο ή διοικητικό συμβούλιο & 11,1% μερίδιο μελών διοικητικών συμβουλίων κεντρικής τράπεζας) και κοινωνικά (μερίδιο 12,5% του μέλη διοικητικών συμβουλίων οργανισμών χρηματοδότησης έρευνας, 17,6% μερίδιο μελών διοικητικών συμβουλίων κρατικών ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών και 9,9% μερίδιο μελών του ανώτατου οργάνου λήψης αποφάσεων των εθνικών Ολυμπιακών αθλητικών οργανώσεων).⁵

Ο θεσμός της ποινικής διαμεσολάβησης (άρθρο 11 του Ν.3500/2006) αποτελεί μια συμβιβαστική οδό για την αποφυγή της παραπομπής σε δίκη, κατά την οποία ο δράστης υπόσχεται ότι δεν θα τελέσει οποιαδήποτε πράξη ενδοοικογενειακής βίας στο μέλλον, δέχεται να απομακρυνθεί από την κοινή οικεία σε περίπτωση που το προτείνει το θύμα, δέχεται να παρακολουθήσει ειδικό θεραπευτικό πρόγραμμα για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής

⁴ EIGE, 2021

⁵ 2η Ετήσια Έκθεση για τη Βία κατά των Γυναικών, Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των φύλων, Αθήνα, Νοέμβριος 2021

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

βίας από δημόσιο φορέα και να αποκαταστήσει την ζημιά που προκάλεσε στο θύμα, καταβάλλοντας και χρηματική αποζημίωση.

Ο αρμόδιος δημόσιος φορέας για την υλοποίηση των θεραπευτικών προγραμμάτων για τους δράστες (περ. β, παρ. 2, άρθρο 11 του Ν.3500/2006) είναι το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης. η πλειοψηφία των δραστών ενδοοικογενειακής βίας που παρακολουθούν κάποιο θεραπευτικό πρόγραμμα στο ΕΚΚΑ είναι νυν ή πρώην σύντροφοι ή σύζυγοι των θυμάτων. Περισσότερο συγκεκριμένα, για τα στοιχεία του 2020, το 73,6% των δραστών (142) είχαν συντροφική σχέση με το θύμα, το 16% (31 δράστες) είχαν σχέση γονέα-τέκνου και το 10,4% (20 δράστες) είχαν άλλη συγγενική σχέση. Το 88,6% των δραστών που αιτήθηκαν την ένταξή τους στα θεραπευτικά προγράμματα του ΕΚΚΑ το 2020 είχαν ασκήσει σωματική βία, ενώ το 11,4% αυτών είχαν παραπεμφθεί για απειλή κατά της ζωής ή/και για εξύβριση.

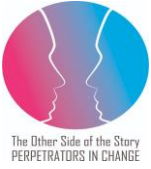
Συνολικά, σύμφωνα με την Παγκόσμια Βάση Δεδομένων κατά της Βίας στις Γυναίκες των Ηνωμένων Εθνών, η πιο διαδεδομένη μορφή βίας κατά των γυναικών στην Ελλάδα είναι η σωματική ή/και η σεξουαλική βία από τους οικείους συντρόφους (19%) και ακολουθεί η σωματική και/ή η σεξουαλική βία οικείου συντρόφου. Τους τελευταίους 12 μήνες (6%) και τρίτη στη λίστα είναι η σεξουαλική βία χωρίς συντρόφους (1%).⁶

Ο εθνικός μηχανισμός για την ισότητα των φύλων περιλαμβάνει όλες τις υπηρεσίες και τους φορείς που είναι υπεύθυνοι, σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή πολιτικών, μέτρων και δράσεων για την προώθηση της ισότητας των φύλων και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών. καθώς και για την παρακολούθηση και την αντιμετώπιση των διακρίσεων λόγω φύλου, ταυτότητας φύλου και σεξουαλικού προσανατολισμού.

Σε κεντρικό επίπεδο, ο εθνικός μηχανισμός περιλαμβάνει:

⁶ Global Database on Violence against Women, Greece, <https://evaw-global-database.unwomen.org/en/countries/europe/greece>

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

I. Τη Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (ΓΓΟΠΙΦ) ο κυβερνητικός φορέας για τον σχεδιασμό, την εκτέλεση και την παρακολούθηση των εφαρμογών των πολιτικών για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών σε όλα τα επίπεδα της κοινωνικής, πολιτικής και οικονομικής ζωής. Είναι η κύρια οντότητα για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών. Με τον Νόμο 4606/2019, για την «Προώθηση της Ουσιαστικής Ισότητας των Φύλων, Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας με βάση το Φύλο», η ΓΓΟΠΙΦ είναι υπεύθυνη για την εποπτεία των 62 δομών του Εθνικού Δικτύου για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και των γυναικών που υπόκεινται σε πολλαπλές διακρίσεις.

II. Το Κέντρο Ερευνών για την Ισότητα των Φύλων (ΚΕΘΙ) είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και εποπτεύεται από τη ΓΓΟΠΙΦ. Συμμετέχει ενεργά στην προώθηση της ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς της κοινωνικής, πολιτικής και οικονομικής ζωής, με πρωταρχικό στόχο την εξάλειψη των διακρίσεων και της ανισότητας λόγω φύλου. Το ΚΕΘΙ είναι υπεύθυνο για τη λειτουργία των 14 Συμβουλευτικών Κέντρων του Εθνικού Δικτύου για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και των γυναικών που υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις, με έδρα τις 13 περιφέρειες της χώρας.

III. Το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) συστάθηκε με το άρθρο 6 του Ν. 3106/2003. Βάσει του νόμου που το καθιέρωσε, στόχος του ΕΚΚΑ είναι να συντονίσει το δίκτυο των υπηρεσιών κοινωνικής υποστήριξης που παρέχονται σε άτομα, οικογένειες και ομάδες πληθυσμού που βρίσκονται σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Το ΝΚΣΣ είναι υπεύθυνο για τη λειτουργία 2 Καταφυγίων Γυναικών σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Το ΝΚΣΣ τρέχει επίσης θεραπευτικά προγράμματα για δράστες βίας λόγω φύλου.

IV. Το Τμήμα Καταπολέμησης της Ενδοοικογενειακής Βίας της Ελληνικής Αστυνομίας που ιδρύθηκε με το Προεδρικό Διάταγμα (ΠΔ) 37/2019. Διαθέτει 73 σταθμούς σε όλη τη χώρα που στελεχώνονται από δύο μέλη. Το τμήμα αυτό είναι αρμόδιο για την παρακολούθηση

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

περιπτώσεων ενδοοικογενειακής βίας όπως περιγράφονται στο Ν. 3500/2006, τη μελέτη μέτρων πρόληψης και καταπολέμησης εγκλημάτων ενδοοικογενειακής βίας, την καθοδήγηση, την εποπτεία και τον συντονισμό των περιφερειακών Φορέων για την εφαρμογή τους, καθώς και την παρακολούθηση τα αποτελέσματα των προαναφερθέντων μέτρων.

V. Το Τμήμα Ίσης Μεταχείρισης του Συνηγόρου του Πολίτη που είναι αρμόδιο για την παρακολούθηση και την προώθηση της εφαρμογής, στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φύλου, φυλής, χρώματος δέρματος, εθνικής ή εθνικής καταγωγής, καταγωγής, θρησκευτικές ή άλλες πεποιθήσεις, αναπηρίες ή χρόνιες ασθένειες, σεξουαλικός προσανατολισμός, ταυτότητα ή χαρακτηριστικά φύλου.

VI. Το Εθνικό Συμβούλιο Ισότητας των Φύλων (ΕΣΙΦ) ένα συλλογικό συμβουλευτικό συμβούλιο. Υπάγεται στην αιγίδα της ΓΓΟΠΙΦ και είναι υπεύθυνη για τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων με γυναικείες οργανώσεις και οργανώσεις που προωθούν την ισότητα των φύλων, δημόσιους και ιδιωτικούς κοινωνικούς φορείς, εκπροσώπους της τοπικής αυτοδιοίκησης και εκπροσώπους του πρώτου και δεύτερου επιπέδου ανεξάρτητων φορέων με σκοπό την υποβολή προτάσεις προς τη ΓΓΦΠΓΕ για υιοθέτηση πολιτικών και δράσεων για την προώθηση της ισότητας των φύλων. Επίσης αξιολογεί και αξιολογεί τις υπάρχουσες πολιτικές ισότητας.

Σε περιφερειακό επίπεδο περιλαμβάνει:

- Οι Περιφερειακές Επιτροπές Ισότητας των Περιφερειών,
- Το Ανεξάρτητο Γραφείο Ισότητας για κάθε Περιφέρεια,
- Ο Τομέας Ισότητας της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος, και
- Το Γραφείο Ισότητας των Φύλων της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος (ΕΝΠΕ), που έχουν συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο 282 παράγραφος 9 του ν. 3852/2010.

Βέλτιστες πρακτικές :

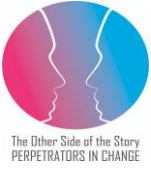
The Other Side of the Story
PERPETRATORS IN CHANGE

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

- Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2016-2020 έχει συμπεριληφθεί ως καλή πρακτική στην Έκθεση 2016 για την Ισότητα μεταξύ Γυναικών και Ανδρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση <https://isotita.gr/wp-content/uploads/2018/02/Εθνικό-Action-Plan-for-Gender-Equality-2016-2020.pdf> Περιλαμβάνει τους ακόλουθους έξι τομείς πολιτικής με συγκεκριμένους στόχους και διακριτές συνέργειες με αρμόδια ενδιαφερόμενα μέρη, καλύπτοντας με αυτόν τον τρόπο όλους τους τομείς της δημόσιας και της ιδιωτικής ζωής: i) κοινωνική ένταξη και ίση μεταχείριση των γυναικών που αντιμετωπίζουν πολλαπλές διακρίσεις ii) καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών iii) αγορά εργασίας, συμφιλίωση εργασίας-οικογένειας iv) εκπαίδευση, κατάρτιση, μέσα ενημέρωσης, πολιτισμός, αθλητισμός v) υγεία vi) ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στη λήψη αποφάσεων.
- Από τον Ιούλιο του 2015 έχει ενεργοποιηθεί Πρωτόκολλο Συνεργασίας μεταξύ της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων, του Ερευνητικού Κέντρου Ισότητας των Φύλων (φορέας που εποπτεύεται από το Υπουργείο Εσωτερικών), του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης & Τοπικής Αυτοδιοίκησης και του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνα & Θρησκευτικά για την προώθηση της ισότητας των φύλων στην εκπαίδευση (π.χ. βρίσκονται σε διαδικασία υλοποίησης σειρά σεμιναρίων επιμόρφωσης στο εκπαιδευτικό προσωπικό των δημοτικών σχολείων σε όλη τη χώρα, ώστε οι αρχές της ισότητας και της μη διάκρισης μεταξύ των δύο τα φύλα γίνονται αντιληπτά από τη νέα γενιά σε πολύ πρώιμο στάδιο).
- Η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων αναλαμβάνει επίσης πρωτοβουλίες σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας που στοχεύουν στην εφαρμογή μηδενικής ανοχής στη σεξουαλική παρενόχληση στο εκπαιδευτικό περιβάλλον για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και την εκπαίδευση των μαθητών στις αξίες της ισότητας των φύλων οργανώνοντας επισκέψεις στο

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

ΓΓΓΕ, εθνικοί διαγωνισμοί κ.λπ. Η εκπαίδευση περιλαμβάνει επίσης την υπογραφή Πρωτοκόλλου συνεργασίας με το Υπουργείο Παιδείας, το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Ερευνητικό Κέντρο Ζητημάτων Ισότητας για την εκπαίδευση των Δημοσίων Υπαλλήλων σε θέματα διακρίσεων λόγω φύλου και βίας κατά των γυναικών.

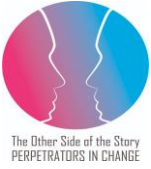
- Η ΓΓΓΕ έχει διασφαλίσει τη συνέχιση της λειτουργίας των ολοκληρωμένων και συνεκτικών δομών δικτύου (μέχρι το 2018) που περιλαμβάνει τη γραμμή SOS 24/7 15900, 40 Συμβουλευτικά Κέντρα και 21 Χώρους Φιλοξενίας σε όλη την Ελλάδα και έχει καταστήσει τις δομές της διαθέσιμες σε γυναίκες πρόσφυγες. Θύματα ή πιθανά θύματα κακοποίησης.

Προσανατολισμός προς πολλαπλές υπηρεσίες για ολοκληρωμένη αντιμετώπιση σε περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας

Η ενδοοικογενειακή βία και κακοποίηση είναι εγγενώς πολύπλοκη και η υποστήριξη των θυμάτων-θυτών τέτοιων μορφής βίας απαιτεί συντονισμένες και ευρείες προσπάθειες σε μια σειρά ρόλων από πολλαπλούς οργανισμούς. Έχει επισημανθεί ήδη το βάθος και οι εκτεταμένες επιπτώσεις στη ζωή και την υγεία όλων όσων βιώνουν ή βρίσκονται σε πλαίσια άσκησης τέτοιων συμπεριφορών. Έχει εντοπιστεί η επιζήμια επίδραση στη ζωή και την υγεία όσων βιώνουν κακοποίηση, και στα μέλη της ευρύτερης οικογένειας και ιδιαίτερα στα παιδιά, είτε είναι άμεσα μάρτυρες είτε βιώνουν ως θύματα κακοποιητικές συμπεριφορές.

Υπάρχει μια γενικότερη αποδοχή και μια αυξανόμενη αναγνώριση του βασικού ρόλου των επαγγελματιών υγείας καθώς παίζουν καθοριστικό ρόλο ανταποκρινόμενοι σε αυτούς που αντιμετωπίζουν ή έχουν βιώσει κακοποίηση. Καθώς οι οργανισμοί υγειονομικής περίθαλψης μπορούν να είναι τόποι διέλευσης για πρωτογενή ή έμμεσα θύματα η πρόσβαση σε υπηρεσίες, επαγγελματίες υγείας-συμπεριλαμβανομένων γιατρών, νοσοκόμων, μαιών και άλλων που βρίσκονται σε άμεση επαφή για να εντοπίσουν και να αναγνωρίσουν θύτες και θύματα, να λειτουργήσουν σαν προπύργιο και να συμβουλέψουν αντιμετωπίσουν ή και τελικά να τους παραπέμψουν σε κατάλληλες υπηρεσίες μέσα ή γύρω από την κοινότητα όπου ζουν και

The Other Side of the Story
PERPETRATORS IN CHANGE

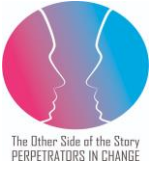
Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

μπορούν να υποστηρίξουν τις εκάστοτε ανάγκες τους. Επιπλέον πρέπει να σημειωθεί ότι υπάρχει μια αυξανόμενη αναγνώριση της σημασίας συνεργασίας ποικίλων επαγγελματιών και φορέων που επιτρέπει την καλύτερη αναγνώριση, υποστήριξη και αντιμετώπιση περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας και την αποτελεσματικότερη υποστήριξη των θυμάτων, των οικογενειών αλλά και των θυτών. Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο εξετάζετε το φάσμα των επαγγελματιών και των ευρύτερων φορέων και υπηρεσιών που μπορεί να έχουν τη δυνατότητα να εργαστούν μαζί με επαγγελματίες υγείας για την υποστήριξη των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και, όπου χρειάζεται, των μελών της οικογένειας. Διερευνάτε η εγγενής πολυπλοκότητα της προσπάθειας επίλυσης ενός τέτοιου προβλήματος από πολλαπλούς οργανισμούς, τα προτερήματα μιας πολυεπίπεδης επίλυσης των προβλημάτων από πολλούς οργανισμούς και τα πιθανά εμπόδια που προκύπτουν.

Η ενδοοικογενειακή βία και κακοποίηση έχει επιβλαβείς επιπτώσεις για άτομα, οικογένειες και σχέσεις. Επηρεάζει τομείς της υγείας, την ευημερία και εκπαίδευση των ανθρώπων που γίνονται μάρτυρες, βιώνουν κακοποίηση ή είναι θύτες. Επηρεάζει την οικονομία, τις επιχειρήσεις και τους εργοδότες στην κοινότητα όπου εργάζονται τα θύματα ή οι δράστες. Αυξάνει τις απαιτήσεις για στέγασης, τις ανάγκες υγείας και κοινωνικής φροντίδας. Όλοι αυτοί οι πάροχοι υπηρεσιών επηρεάζονται και συχνά αντιμετωπίζουν το ίδιο θέμα με διαφορετικούς τρόπους, με διαφορετικές παρεμβάσεις και διαφορετικά αποτελέσματα. Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό να υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί επαγγελματίες υγείας ως μέρος μιας διεπιστημονικής ομάδας που θα πρέπει να συμμετέχουν κατά την παροχή υπηρεσιών σε θύματα και θύτες. Εξετάζοντας το ευρύ φάσμα επαγγελματιών, υπηρεσιών παροχών και εξειδικευμένων φορέων που μπορεί να συμμετέχουν στην υποστήριξη των ανθρώπων που βρίσκονται σε περιβάλλοντα ενδοοικογενειακής βίας αντιλαμβανόμαστε το μέγεθος. Αυτές περιλαμβάνουν —αλλά δεν περιορίζονται σε— υπηρεσίες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας, υπηρεσίες ψυχικής υγείας, υπηρεσίες σεξουαλικής βίας, κοινωνική μέριμνα, υπηρεσίες ποινικής δικαιοσύνης, αστυνομία, επιτήρηση, δικαιοσύνη, κατάχρηση ουσιών, εξειδικευμένες υπηρεσίες ενδοοικογενειακής βίας, υπηρεσίες για παιδιά, υπηρεσίες στέγασης και εκπαίδευσης, φυλακές.

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

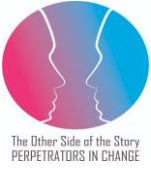

Ο κατάλογος δεν είναι πλήρης, αλλά δείχνει το εύρος και την ποικιλομορφία των υπηρεσιών και των οργανισμών που ενδέχεται να εμπλέκονται με θύτες και θύματα.

Η ανταπόκριση πολλών υπηρεσιών και φορέων θα πρέπει να αποτελεί μια συντονισμένη κοινοτική απάντηση από διάφορες τοπικές και εθνικές υπηρεσίες με στόχο τον εντοπισμό και αντιμετώπιση περιστατικών καθώς και τη πρόληψη με στόχο τη μείωση τέτοιων φαινομένων. Τέτοιες δράσεις περιλαμβάνουν την αποκατάσταση και ένταξη των θυτών, την ασφάλεια των θυμάτων και τη συνεχή βελτίωση της παροχής υπηρεσιών. Τα στοιχεία δείχνουν ότι μια συνεργασία πολλών φορέων είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για να ανταποκριθεί κανείς στην ενδοοικογενειακή βία σε επιχειρησιακό και στρατηγικό επίπεδο. Αν και τα θύματα και οι θύτες μπορούν να πουν πολλά για τις εμπειρίες τους, μπορεί να μην είναι στη βέλτιστη θέση (οι εμπειρίες της ενδοοικογενειακής βίας μπορεί να εμποδίσουν την ικανότητά τους να αναλύουν την κατάσταση αποτελεσματικά και αντικειμενικά, αν και φυσικά αυτό είναι μια γενικότητα) για να εκτιμήσουν με ακρίβεια τον κίνδυνο την κατάσταση και την ανάγκη για πρόσθετη υποστήριξη. Οι επαγγελματίες υγείας πρέπει να το λάβουν υπόψη και μπορούν να αναζητήσουν πρόσθετες πληροφορίες από ένα δίκτυο πολλών υπηρεσιών και να συνεργαστούν μαζί τους για να διασφαλίσουν ότι τα θύματα- τα και τα εξαρτώμενα μέλη προστατεύονται και οι θύτες έχουν ευκαιρίες αποκατάστασης και ένταξης. Η στήριξη των θυτών ιδιαίτερα απαιτεί ένα επίπεδο πολλαπλής διασύνδεσης και διάδρασης με υπηρεσίες και εξαρτάται από τις περιστάσεις και την πολυπλοκότητα κάθε μεμονωμένης περίπτωσης καθώς και την περιβάλλουσα κατάστασή της και τη διαθεσιμότητα υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο.

Καθώς το πρόβλημα της ενδοοικογενειακής βίας αποτελείται από πολλά κοινά νήματα και έχει πολλές εκφάνσεις αίτιες και αιτιατά πχ ψυχικές ασθένειες, χρήση ουσιών κλπ., αυτά έχουν ξεκάθαρη απήχηση με τη λίστα των πιθανών υπηρεσιών και οργανισμών φανερώνοντας τον εκτεταμένο αντίκτυπο και την πολυπλοκότητα της ενδοοικογενειακής βίας. Η αίσθηση παγίδευσης που νιώθουν πολλές φορές τα θύματα, το στίγμα που χαρακτηρίζει τα θύματα, τους θύτες και τις οικογένειές τους ως προβληματικά, κατεστραμμένα κλπ. αποτρέπουν συνήθως

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

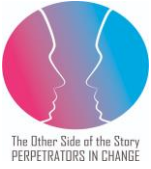

πρόσβαση σε εξειδικευμένες υπηρεσίες, αλλά παρίστανται σε πολλές υπηρεσίες (συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης) πολλαπλές φορές για να αποκτήσουν ψεγάδια φροντίδας και υποστήριξης. Οι υπηρεσίες υγείας, στελεχωμένες μόνο από γιατρούς, μεταξύ άλλων υπηρεσιών, είναι συχνά ανεπαρκώς προετοιμασμένες για να υποστηρίξουν θύματα και θύτες και να προσφέρουν λύσεις πέρα από τα στενά ορισμένα όρια μιας υγειονομικής δομής. Η τεράστια έλλειψη επικοινωνώντας μεταξύ υπηρεσιών έχει σαν αποτέλεσμα την έλλειψη ανταλλαγής κεραιών πληροφοριών τόσο για την αντιμετώπιση όσο και για την προστασία των ανθρώπων. Κατά συνέπεια, το θύμα ή ο θύτης πρέπει να παρέχει τις πληροφορίες του, συμπεριλαμβανομένων λεπτομερειών των καταχρηστικών του εμπειριών επανειλημμένα σε διαφορετικά άτομα σε διαφορετικούς οργανισμούς. Η ανάκληση της εμπειρίας μπορεί από μόνη της να είναι τραυματική για τα θύματα και αποτρεπτική για τον θύτη, κατά συνέπεια, μπορεί να τους αποθαρρύνει από την πρόσβαση στην υποστήριξη.

Είναι σημαντική και η απουσία μιας συνεκτικής και «ενωμένης» στρατηγικής για συνεργασία μεταξύ φορέων και οργανισμών και η ανάγκη να αντιμετωπιστεί αυτό σε ένα εθνικό επίπεδο όπως αυτή που προτείνετε από την «άλλη πλευρά της ιστορίας οι δράστες σε διαδικασία αλλαγής».

- Η έλλειψη επικοινωνίας μεταξύ των φορέων και στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται χωριστά οι περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας οδηγεί σε προβλήματα και οι λύσεις χάνονται αναμεσα σε αρκετούς βασικούς φορείς. Δεν επικεντρώνονται σε ολιστικές λύσεις που επιβάλουν μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα της κατάστασης στο σύνολο που μπορεί να αξιολογήσει το επίπεδο κινδύνου ή/και άλλων πιθανών ελλειμματικών σημείων. Αν και οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες πραγματοποιούν πολλές φορές εκτιμήσεις κινδύνου και, συνολικά, κάνουν κατάλληλες παραπομπές, αυτές πραγματοποιούνται από διαφορετικούς οργανισμούς ως ξεχωριστές οντότητες.
- Η έλλειψη συμμόρφωσης σε πολιτικές και καλές πρακτικές (π.χ. αξιολόγηση κινδύνου). Όταν ακολουθούνται πολιτικές καλής πρακτικής, μερικές φορές αντικαθιστούν την επαγγελματική κρίση και, ως εκ τούτου, αναιρούν την τεχνογνωσία του εργαζομένου.

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

- Η μη κατανόηση της δυναμικής της ενδοοικογενειακής βίας (π.χ. κλιμάκωση, χειραγώγηση από τον δράστη, συμπεριφορά του θύματος), η ανεπαρκής ανταλλαγή πληροφοριών, ανεπαρκής υποστήριξη για όσους διατρέχουν μικρό και μεσαίο κίνδυνο, έλλειψη εκπαίδευσης, έλλειψη συντονισμού μεταξύ των φορέων, περιορισμένη κατανόηση άλλων παραγόντων που επηρεάζουν την ενδοοικογενειακή βία, απουσία τακτικής έρευνας για τους θύτες στο πλαίσιο παροχής εξειδικευμένων υπηρεσιών ενδοοικογενειακής βίας και η διάθεση πόρων αποτελούν κύρια προβλήματα που επισημαίνονται για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας.

Παρολαυτά η πολυπλοκότητα συνεργασίας πολλών φορέων έχει τις δικές της προκλήσεις καθώς κάθε φορέας και πάροχος υπηρεσιών έχει διαφορετικές οργανωτικές αποστολές, οράματα, αξίες, κανόνες, στόχους, κανονισμούς και μηχανισμούς. Αυτό το κάνει δύσκολο ώστε οι επαγγελματίες να συνεργάζονται με τον ίδιο ρυθμό. Επίσης υπάρχει έλλειψη κατανόησης του ρόλου και των ευθυνών του προσωπικού καθώς και η ίδια η γλώσσα που χρησιμοποιείται κάθε φορέα είναι διαφορετική, οδηγώντας σε προβλήματα στη συνεργασία. Ένα καλό παράδειγμα είναι η διαφορά στη γλώσσα, στους ορισμούς και τις κατηγοριοποιήσεις περιστατικών συμπεριφορών που χρησιμοποιούνται για την αναφορά στο θύμα και θύτη με διάφορες ετικέτες σε λειτουργία, όπως «θύμα/θύτης» (σύστημα ποινικής δικαιοσύνης), «επιζών/βιαστής» (φορείς δικαιωμάτων), « ασθενής, τρόφιμος» (υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης και σωφρονιστικά ιδρύματα). Διάφοροι φορείς χρησιμοποιούν διαφορετικά εργαλεία και όργανα για την αξιολόγηση και την αναφορά του κινδύνου και τα δεδομένα που συλλέγονται από διαφορετικούς φορείς δεν είναι συγκρίσιμα λόγω των διαφοροποιήσεων στον τύπο των δεδομένων που συλλέγονται, στους τρόπους καταγραφής τους, στην αποθήκευση δεδομένων και στην έλλειψη ή στους μηχανισμούς ανταλλαγής πληροφοριών. Μπορεί επίσης να υπάρχουν διαφορές στην κατανόηση του τι συνιστά ενδοοικογενειακή βία και τον αντίκτυπό της μεταξύ διαφορετικών οργανισμών. Η υψηλή εναλλαγή προσωπικού σε οργανισμούς είναι επίσης ένα άλλο εμπόδιο και επηρεάζει την επικοινωνία, καθώς χρειάζεται χρόνος για να αναπτύξουν οι άνθρωποι σχέσεις εμπιστοσύνης. Για μια αποτελεσματική συνεργασία πολλών φορέων, είναι

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

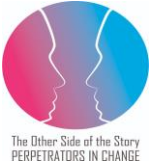
σημαντικό όλοι οι εταίροι να έχουν ένα σαφές και κοινό όραμα και σαφώς διατυπωμένους και συμφωνημένους στόχους. Είναι εξίσου σημαντικό το προσωπικό σε όλους τους οργανισμούς να γνωρίζει το όραμα, την αποστολή και τους στόχους της συνεργασίας και να έχει την ευκαιρία να διευκρινίσει τυχόν παρανοήσεις ή ερωτήσεις.

Για να λειτουργήσει αποτελεσματικά οποιοσδήποτε υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των συνεργασιών πολλών φορέων, είναι σημαντικό να κατανοήσουμε τις ανάγκες από την οπτική γωνία διάφορων ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων των χρηστών υπηρεσιών (θυτών και θυμάτων) καθώς και των επαγγελματιών πρώτης γραμμής που παρέχουν υπηρεσίες. Μια τέτοια κατανόηση μπορεί να βοηθήσει στον εντοπισμό κενών και θεμάτων που επηρεάζουν την παροχή υπηρεσιών και, ως εκ τούτου, να βοηθήσει στον καθορισμό προτεραιοτήτων για τις υπηρεσίες. Αυτή η γνώση μπορεί στη συνέχεια να χρησιμοποιηθεί για την ανάπτυξη κατάλληλων πόρων εκπαίδευσης και κατάρτισης για την κάλυψη των αναγκών των επαγγελματιών και για την ενίσχυση της ικανότητάς τους να αναγνωρίζουν και να ανταποκρίνονται στην ενδοοικογενειακή βία.

Είναι σημαντικό να χρησιμοποιείται μια κοινή προσέγγιση, όπου διάφοροι φορείς συνεργάζονται για την έξυπνη και αποτελεσματική παροχή υπηρεσιών. Μια τέτοια προσέγγιση μπορεί να επιτρέψει σε επαγγελματίες από διαφορετικούς οργανισμούς και διαφορετικούς κλάδους να φέρνουν διαφορετική ή/και συμπληρωματική τεχνογνωσία. Για παράδειγμα, η τεχνογνωσία, οι γνώσεις και οι δεξιότητες μιας νοσοκόμας θα είναι εντελώς διαφορετικές από αυτές ενός κοινωνικού λειτουργού. Ομοίως, ένας αστυνομικός φέρνει ένα πολύ διαφορετικό σύνολο εμπειριών και γνώσεων από έναν σύμβουλο ενδοοικογενειακής κακοποίησης.

Η κατάλληλη και έγκαιρη ανταλλαγή πληροφοριών είναι πολύ σημαντική. Θα πρέπει να υπάρχουν σαφείς μηχανισμοί και πρωτόκολλα για την ανταλλαγή πληροφοριών - μεταξύ των φορέων - και αυτά θα πρέπει να προωθούνται και να παρακολουθούνται από τη διοίκηση και να υποστηρίζονται από συμβατά συστήματα πληροφορικής. Η παροχή κοινών εκπαιδευτικών εκδηλώσεων για διάφορους επαγγελματίες είναι επίσης μια καλή στρατηγική για την

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

κατανόηση και την ανταλλαγής πληροφοριών ως αναπόσπαστο μέρος της απάντησης στο πρόβλημα.

Τέλος, η σημασία της παρακολούθησης, της αξιολόγησης και του ελέγχου δεν μπορεί να υποτιμηθεί, καθώς θα βοηθήσει στον εντοπισμό των δυνατών σημείων, των αδυναμιών, των ευκαιριών και των προκλήσεων για τη συνεργασία πολλών φορέων. Τομείς βελτιώσεων που προσδιορίζονται μέσω τέτοιων δραστηριοτήτων θα πρέπει να θεωρούνται ευκαιρίες μάθησης και βελτίωσης στις οποίες θα πρέπει να αναζητούνται και να ενσωματώνονται οι απόψεις όλων των εμπλεκόμενων.

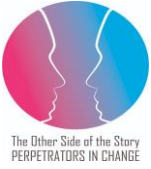
Προτεινόμενες συστάσεις/λύσεις για τα προβλήματα/ανάγκες που εντοπίστηκαν σε εθνικό επίπεδο και παρουσιάστηκαν αναλυτικά στο «Public policy recommendations on the needs and importance of developing perpetrator programmes in the form of noncriminal justice intervention in Greece» παραδοτέο του έργου συνοψίζονται στα εξής:

- Καθιέρωση ενός ολοκληρωμένου συστήματος για τη συλλογή δεδομένων και την παρακολούθηση της ενδοοικογενειακής βίας. Η Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (Γ.Γ.Δ.Ο.Π.Ι.Φ.), η Ελληνική Αστυνομία (ΕΛ.ΑΣ.), ΕΛΣΤΑΤ, νοσοκομεία και άλλοι δημόσιοι φορείς που ειδικεύονται στη διαχείριση τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας πρέπει να υιοθετήσουν μια κοινή μεθοδολογία για τη συλλογή στατιστικών και συνεργάζονται για τη δημιουργία ενός μηχανισμού καταγραφής με βάση τους δείκτες του EIGE. Η χρήση του θα μπορούσε να παίξει καταλυτικό ρόλο στην υποστήριξη των ατόμων που βιώνουν ενδοοικογενειακή βία, καθώς θα διευκόλυνε πολύ συνεργασία μεταξύ ειδικών, και συνεπώς την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

- Αναθεώρηση του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης σε συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και την Γ.Γ.Δ.Ο.Π.Ι.Φ. πρέπει να συσταθεί μια επιτροπή για την αναθεώρηση της υφιστάμενης νομοθεσίας για τον εντοπισμό τρόπων ενίσχυση των μέτρων πρωτογενούς πρόληψης και έναρξη

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

νομοθετικών τροποποιήσεων ώστε να θεσμοθετήσει τη μεταχείριση του δράστη που πραγματοποιείται είτε στο πλαίσιο της Ποινικής Διαμεσολάβησης (εντολή αντιμετώπισης δραστών) ή σε εθελοντική βάση. Σε αυτό το βαθμό το ζήτημα πρέπει να ληφθούν υπόψη συντονισμένες ενέργειες και μετριασμός των κινδύνων που σχετίζονται με τις υπηρεσίες διασφαλίζοντας την ποιότητα του συνολικού αποτελέσματος.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης χρειάζεται να οργανώσει την εφαρμογή της διαδικασίας Ποινικής Διαμεσολάβησης στο περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, ορίζοντας τη χρήση των όρων «δράστης» έναντι «θύτης».

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης σε συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και την Γ.Γ.Δ.Ο.Π.Ι.Φ. πρέπει να τροποποιηθεί η ισχύουσα νομοθεσία σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία ενσωμάτωση καλών πρακτικών στους τομείς της βελτίωσης των δικαστικών διαδικασιών (απλούστευση των δικαστικών διαδικασιών), μεταχείριση των δραστών (συμπεριλαμβανομένης της εθελοντικής συμμετοχής δραστών) και την απλούστευση της παροχής κρατικής αποζημίωσης σε θύματα σεξουαλικής συμπεριφοράς βίας.

- Αύξηση Χρηματοδότησης.

Το Υπουργείο Οικονομικών σε συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας και τη Γ.Γ.Δ.Ο.Π.Ι.Φ. πρέπει να προσδιορίσει τη χρηματοδότηση που απαιτείται για την πλήρη ανάπτυξη της ανταπόκρισης της ενδοοικογενειακής βίας βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα να εντοπίσει και να αναπτύξει ανάλυση χωρητικότητας και κόστους που σχετίζεται με τα κενά που υπάρχουν σε σχέση με ανθρώπινων πόρων πρώτης γραμμής στα διάφορα ιδρύματα και οργανισμούς που ασχολούνται με την ενδοοικογενειακής βίας.

- Υποστήριξη της ανάπτυξης υγιών κοινοτικών κανόνων.

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και η Γ.Γ.Δ.Ο.Π.Ι.Φ. θα αναπτύξει και θα χρηματοδοτήσει μια εθνική στρατηγική για τη συμμετοχή ανδρών και αγοριών στην πρόληψη

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

της βίας. Η στρατηγική πρέπει να επικεντρωθεί στην καλλιέργεια ανδρική ηγεσία και ανάπτυξη δεξιοτήτων γύρω από την πρόληψη της βίας και τα υγιή ανδρικά πρότυπα, και υποστήριξη της έρευνας και της αξιολόγησης. Επιπλέον, θα διευρύνει τον ρόλο των ανδρών ώστε να συμπεριλάβει τη φροντίδα παιδιά και αποδομούν τους περιορισμούς των παραδοσιακών, οι στενοί ορισμοί του ανδρισμού αντικαθίστανται με μια ευρύτερη θεώρηση της ανθρώπινης ικανότητας των ανδρών στην οικογενειακή ζωή και στην κοινωνία γενικότερα. Το κράτος θα παρέχει επίσης στους άνδρες πόρους για να εκπαιδεύσουν τα παιδιά τους σχετικά με υγιείς σχέσεις, ο σεξισμός, η ομοφοβία και η εξευτελιστική γλώσσα. Η θετική συμμετοχή του πατέρα μπορεί να βελτιώσει τη ζωή ανδρών, γυναικών και παιδιών.

- Υποστηρίξτε υγιή, μη βίαια περιβάλλοντα.

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και η Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων υιοθετούν μια ολοκληρωμένη στρατηγική με σκοπό τη δημιουργία αποτελεσματικών προγράμματα ενδοοικογενειακής βίας στο χώρο εργασίας. Υπό αυτή την έννοια, θα πρέπει να απαιτείται από τους εργοδότες να αναγνωρίσουν ότι η ενδοοικογενειακή βία συμβαίνει και μπορεί να επηρεάσει τον εργασιακό χώρο και ότι θα συμβεί κάνουν ό,τι μπορούν για να φιλοξενήσουν αυτούς που το βιώνουν. Σε αυτή την κατεύθυνση θα πρέπει να εργαστούν οι εργοδότες απευθείας με τα νομικά τους τμήματα για την ανάπτυξη πολιτικών και προγραμμάτων, χρησιμοποιώντας τα πιο πρόσφατα πληροφορίες σχετικά με τη νομοθεσία σχετικά με τη βία από συντρόφους, άδεια για θύματα ενδοοικογενειακής σχέσης τη βία, τους νόμους κατά των διακρίσεων. Περαιτέρω, αυτοί θα πρέπει να εκπαιδεύσει τους επόπτες να αναγνωρίζουν και να ανταποκρίνονται σε σημάδια ενδοοικογενειακής βίας. Η εκπαίδευση θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει θέματα απορρήτου και εμπιστευτικότητας.

- Ενίσχυση της οικονομικής στήριξης των οικογενειών.

The Other Side of the Story
PERPETRATORS IN CHANGE

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

Το Υπουργείο Οικονομικών σε συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και την Γ.Γ.Δ.Ο.Π.Ι.Φ. θα εργαστεί προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της οικονομικής ασφάλειας του νοικοκυριού και της υποστήριξης της εργατικής οικογένειας και θα προωθήσει περαιτέρω κοινωνικές πολιτικές όπως η ίση αμοιβή για ίση εργασία και η επιδοτούμενη παιδική μέριμνα. Αυτές οι πολιτικές είχαν προηγουμένως αναγνωριστεί ως πιθανές προσεγγίσεις ενδυνάμωσης και να υποστηρίξουν τις γυναίκες αυξάνοντας την οικονομική σταθερότητα και μειώνοντας την ανισότητα των φύλων.

- Ενίσχυση των Εθνικών Πολιτικών Εκπαίδευσης και Κατάρτισης από Το Υπουργείο Εργασίας
Ελλείμματα και προκλήσεις στα περιφερειακά συστήματα συντονισμένης δράσης

Η συντονισμένη αντιμετώπιση της έμφυλης βίας σε περιφερειακό επίπεδο περιλαμβάνει το συντονισμό όλων των φορέων πρώτης γραμμής που ασχολούνται με την καταγραφή και αντιμετώπιση περιστατικών έμφυλης βίας, μετά την εφαρμογή του σχετικού νομοθετικού πλαισίου σε εθνικό επίπεδο.

Η συντονισμένη αντιμετώπιση συνεπάγεται το συντονισμό των επαγγελματιών πρώτης γραμμής στο στάδιο της αναφοράς, την εφαρμογή του μηχανισμού παραπομπής και την εφαρμογή της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης. Στην Ελλάδα υπάρχει θεσμοθετημένος μηχανισμός προστασίας των θυμάτων, ωστόσο δεν υπάρχει ακόμη δομημένος και θεσμοθετημένος μηχανισμός συντονισμένης ανταπόκρισης στο φαινόμενο της έμφυλης βίας.

Σε ότι αφορά την ποινική διαμεσολάβηση, η κύρια διαπιστωμένη ανεπάρκεια σε εθνικό επίπεδο, η οποία ευλόγως αντικατοπτρίζεται ταυτόχρονα και στα Περιφερειακά Συστήματα συντονισμένης ανταπόκρισης, εντοπίζεται στον τομέα της εφαρμογής της διαμεσολαβητικής διαδικασίας⁷. Η εφαρμογή της αποκαταστατικής δικαιοσύνης αντιμετωπίζει μια σειρά

⁷ Ν. Θεοδωράκης, Συμφιλιωτικές διαδικασίες ως μέσο πρόληψης και περιορισμού του εγκλήματος, ΤΝΠ QUALEX, ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ, 1-2/2020, σελ. 69

The Other Side of the Story
PERPETRATORS IN CHANGE

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

προβλημάτων και αντιφάσεων⁸. Πιο συγκεκριμένα, εμφανίζεται να υπάρχει έλλειψη ενός ευρύτερου δημόσιου διαλόγου για τη διαμεσολάβηση και την αποκαταστατική δικαιοσύνη, καθώς και η πιθανή σύγχυση των ρόλων μεταξύ του εισαγγελέα και του διαμεσολαβητή. Επιπλέον, εμφανίζεται να υπάρχει έλλειψη κατάρτισης μεταξύ των αντίστοιχων φορέων και επαγγελματιών, καθώς και απουσία δημόσιων φορέων, ικανών να διεξάγουν το προαναφερθέν πρόγραμμα συμβουλευτικής παρέμβασης. Επιπλέον, υπάρχει έλλειψη προσωπικού σε συνδυασμό με την απουσία κοινής ψυχο-κοινωνικής προσέγγισης και/ή καθιερωμένου πρωτοκόλλου που θα ρύθμιζε επίσης τη συνεργασία μεταξύ διαφορετικών υπηρεσιών (π.χ. κοινωνικές υπηρεσίες, υπηρεσίες ψυχικής υγείας και/ή εξαρτήσεων). Ένα άλλο εμπόδιο είναι το υπάρχον σύστημα αναφοράς, η έλλειψη συντονισμού εκ μέρους των κοινωνικών υπηρεσιών και οι στρατηγικές αξιολόγησης και παρακολούθησης για την εκτίμηση της προόδου⁹.

Τα αποτελέσματα από την έρευνα για τα θύματα (που διεξήχθη από το Σύνδεσμο Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και Ν. Ηρακλείου σε 20 επαγγελματίες που ασχολούνται με τη βία) εμφανίζουν ότι το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης δεν καθιστά τον δράστη υπεύθυνο για τις πράξεις του, ενώ μόνο στο 15% των περιπτώσεων προσφέρθηκε εξειδικευμένη υποστήριξη στους δράστες προκειμένου να αλλάξουν την καταχρηστική τους συμπεριφορά. Ωστόσο, δεν υπάρχουν στοιχεία που να περιγράφουν το αποτέλεσμα και την ποιότητα της διαδικασίας. Η τακτική εφαρμογή της Ποινικής Διαμεσολάβησης, θα μπορούσε επίσης να αντιμετωπίσει την ελλιπή καταγραφή τέτοιων περιπτώσεων και παρόλο που εφαρμόζεται στην Ελλάδα για περισσότερα από 12 χρόνια, δεν υπάρχουν οργανωμένα στοιχεία ώστε να αξιολογηθεί σωστά η διαδικασία σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο. Η εφαρμογή της Ποινικής Διαμεσολάβησης σε πλημμελήματα ενδοοικογενειακής βίας παραπέμπεται είτε σε εξειδικευμένους

⁸ Α. Καραμόσχογλου, Ν 3500/2006: Προβληματισμοί και επιμέρους πρακτικά ζητήματα, ΤΝΠ QUALEX, ΠοινΔικ, 6/2015, σελ. 558 - 559

⁹ ό.π.

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

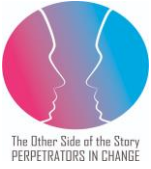

συμβουλευτικούς φορείς του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα (μη κυβερνητικές οργανώσεις), όπως το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.), το Ινστιτούτο Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Βίας και Προώθησης της Ισότητας των Φύλων (Via-Stop) και πολλοί άλλοι τοπικοί φορείς σε όλη την Ελλάδα. Τον Φεβρουάριο του 2021, ο Σύνδεσμος Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και Ν. Ηρακλείου καθιέρωσε συνεργασία με την τοπική Εισαγγελία Πρωτοδικών Ηρακλείου, στο πλαίσιο της υλοποίησης της διαδικασίας της Ποινικής Διαμεσολάβησης στην Κρήτη.

Τα ανεπαρκή στοιχεία που στερούνται συνοχής σχετικά με τον αριθμό των γυναικών, των ανδρών και των παιδιών που πλήττονται από την ενδοοικογενειακή βία περιορίζουν την πρωτογενή πρόληψη της ενδοοικογενειακής βίας με τουλάχιστον τρεις τρόπους: 1) συμβάλλοντας στην αδυναμία εκτίμησης του μεγέθους της ενδοοικογενειακής βίας σε σχέση με άλλα προβλήματα υγείας, 2) περιορίζοντας τη δυνατότητα εντοπισμού των πληθυσμών που διατρέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο και θα μπορούσαν να επωφεληθούν από εστιασμένες παρεμβάσεις ή αυξημένη παροχή υπηρεσιών, 3) εμποδίζοντας τη δυνατότητα παρακολούθησης της επίπτωσης και του επιπολασμού της ενδοοικογενειακής βίας, γεγονός που με τη σειρά του περιορίζει τη δυνατότητα παρακολούθησης και αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των στρατηγικών πρόληψης και παρέμβασης και 4) εμποδίζοντας την ικανότητα ανίχνευσης της ικανότητας αντίκτυπου των πολιτικών για την καταπολέμηση του φαινομένου. Πρέπει να διεξαχθούν περισσότερες επιτόπιες έρευνες, ώστε να εντοπιστούν οι λεπτομέρειες του φαινομένου στην κοινωνία, να εντοπιστεί το ποσοστό της υποδήλωσης και τα αίτια που σχετίζονται με αυτό, ώστε να σχεδιαστούν αποτελεσματικότερες και αποτελεσματικότερες πολιτικές σε τοπικό επίπεδο.

Στα Περιφερειακά Συστήματα συντονισμένης ανταπόκρισης εμφανίζεται να υπάρχει ανάγκη για πιο εξειδικευμένη κατάρτιση σε θέματα παρεμβάσεων για τους δράστες, καθώς και η ανάγκη καλύτερης και περισσότερο δομημένης (θεσμικά) συνεργασίας όλων των εμπλεκόμενων

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

υπηρεσιών (π.χ. αστυνομία, ποινική δικαιοσύνη, υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων και προγράμματα για τους δράστες).

Οι επαγγελματίες εντόπισαν την ανάγκη για μια ξεχωριστή προσέγγιση για τους δράστες που θα διεξάγεται από εξειδικευμένους επαγγελματίες οι οποίοι δεν θα ασχολούνται με την υποστήριξη των θυμάτων (αιτίες/κινδύνους επαγγελματικής προκατάληψης). Ως εκ τούτου, συνιστάται ιδιαίτερα η ανάγκη για μια εστιασμένη κατάρτιση σχετικά με τη προσέγγιση και «θεραπεία» του δράστη για τους επαγγελματίες που εργάζονται στον τομέα αυτό. Υπάρχει επιτακτική ανάγκη για αλλαγές στο νομικό πλαίσιο λόγω του γεγονότος ότι στην πράξη δεν προστατεύει τα θύματα και δεν καθιστά τους δράστες υπόλογους για τις πράξεις τους.

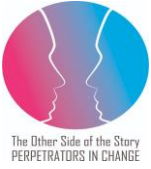
Οι τοπικοί ενδιαφερόμενοι φορείς, και συγκεκριμένα τα μέλη του δικαστικού συστήματος, θα πρέπει να ενεργήσουν σε μια οργανωμένη διαδικασία με δείκτες, μπουκάλια διασφάλισης ποιότητας

Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής σε τοπικό και εθνικό επίπεδο θα μπορούν στη συνέχεια να διασφαλίσουν τη βιωσιμότητα του συστήματος υποστήριξης που καταρτίζεται από τις προσπάθειες για συντονισμένη δράση προς τα θύματα και τους δράστες.

Η ανάγκη για ένα θεσμοθετημένο πρωτόκολλο παροχής υπηρεσιών πρώτης γραμμής όσον αφορά τη διαχείριση της καταγγελίας και τελικά των θυμάτων και/ή των δραστών αποτελεί βασικό στοιχείο της διαδικασίας.

Κατά συνέπεια, η αναθεώρηση του ξεπερασμένου υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου αποτελεί βασική πρόκληση για την ελληνική Δημόσια Διοίκηση, η οποία κατά συνέπεια θα έχει ισχυρό θετικό αντίκτυπο στην οργάνωση των Περιφερειακών Συστημάτων συντονισμένης αντιμετώπισης. Η σύσταση κοινής επιτροπής από το Υπουργείο Δικαιοσύνης σε συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και τη Γ.Γ.Δ.Ο.Π.Ι.Φ. με σκοπό την επανεξέταση και τον εντοπισμό τρόπων ενίσχυσης των μέτρων πρωτογενούς πρόληψης και τη δρομολόγηση νομοθετικών τροποποιήσεων, ώστε να θεσμοθετηθεί η θεραπεία του δράστη που

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

πραγματοποιείται είτε στο πλαίσιο της Ποινικής Διαμεσολάβησης είτε σε εθελοντική βάση, θα ήταν επωφελής για τα Περιφερειακά Συστήματα.

Επιπλέον, το Υπουργείο Δικαιοσύνης πρέπει να οργανώσει την εφαρμογή της διαδικασίας Ποινικής Διαμεσολάβησης σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, καθορίζοντας τη χρήση των όρων "θύτης" έναντι "δράστης" και σε συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και τη Γ.Γ.Δ.Ο.Π.Ι.Φ. πρέπει να τροποποιήσει την υφιστάμενη νομοθεσία σε σχέση με την Ενδοοικογενειακή Βία, ώστε να ενσωματώσει την απλοποίηση των δικαστικών διαδικασιών και να συμπεριλάβει την εθελοντική συμμετοχή ενός δράστη) και την απλοποίηση της παροχής κρατικής αποζημίωσης στα θύματα σεξουαλικής βίας.

Η έλλειψη χρηματοδότησης είναι ανάγκη να επιλυθεί και πιο συγκεκριμένα, το Υπουργείο Οικονομικών σε συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας και τη Γ.Γ.Δ.Ο.Π.Ι.Φ. πρέπει να προσδιορίσει τη χρηματοδότηση που απαιτείται για την πλήρη ανάπτυξη της αντιμετώπισης της βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα- να προσδιορίσει και να αναπτύξει μια ανάλυση ικανοτήτων και κόστους που σχετίζεται με τα κενά που υπάρχουν όσον αφορά το ανθρώπινο δυναμικό πρώτης γραμμής στα διάφορα ιδρύματα και οργανισμούς που ασχολούνται με την αντιμετώπιση της Ενδο συντροφικής βίας και που δραστηριοποιούνται στο πλαίσιο των Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών. Ως εκ τούτου θα πρέπει, πλέον και στην Ελλάδα, να θεσμοθετηθεί και η χρηματοδότηση Γυναικείων Οργανώσεων εξειδικευμένων στην υποστήριξη θυτών και θυμάτων Ενδο συντροφικής βίας

Αναμφισβήτητα, οι ελλείψεις και οι προκλήσεις στα Περιφερειακά Συστήματα συντονισμένης ανταπόκρισης, υπογραμμίζονται από την έλλειψη φορέων με την ικανότητα και τη γνώση να παρέχουν προγράμματα παρέμβασης στον δράστη στις τοπικές κοινότητες.

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που ειδικεύονται στην παροχή υπηρεσιών υποστήριξης των θυμάτων και οι επαγγελματίες που ασχολούνται με το ζήτημα της Ενδοσυντροφικής βίας πρέπει να αυξήσουν τις δυνατότητες τους σχετικά με τη «θεραπεία» των δραστών και να συμπεριλάβουν τις εντολές και τις διαδικασίες της ποινικής διαμεσολάβησης στις δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων τους. Η ανάγκη συντονισμένων ενεργειών και μετριασμού των "κινδύνων που σχετίζονται με τις υπηρεσίες" σε περιπτώσεις εθελοντικής συμμετοχής των δραστών αποτελεί επίσης μια αποτελεσματική λύση. Θα πρέπει να οργανωθεί ένας μηχανισμό ανάπτυξης ικανοτήτων για το προσωπικό τους για την αντιμετώπιση του ευρωπαϊκού διαλόγου σχετικά με την εργασία των δραστών και να συμβάλουν στην ανάπτυξη ενός τοπικού μοντέλου με βάση τις ανάγκες που απορρέουν από το πεδίο.

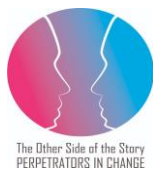
Πρόσθετη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στη διεξαγωγή δραστηριοτήτων ανάπτυξης ικανοτήτων από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς σε περιφερειακό επίπεδο, στο πλαίσιο ενός κοινά συμφωνημένου πρωτοκόλλου δράσεων, ώστε να διαμορφωθεί ένα νέο δίκτυο υποστήριξης θυμάτων και δραστών σε τοπικό - περιφερειακό επίπεδο. Ενημέρωση και εκπαίδευση των "μεσαζόντων" και των επαγγελματιών που έρχονται σε επαφή με γυναίκες (π.χ. αστυνομικοί, δικαστές, γιατροί, νοσηλευτικό προσωπικό κ.λπ.), ώστε να είναι σε θέση τόσο να εντοπίζουν τη βία όσο και να υποστηρίζουν τις γυναίκες θύματα με πολλούς τρόπους και σε πολλά επίπεδα, προκειμένου να καταγγείλουν την κακοποίηση και να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους, αλλά και να αποτρέψουν τη δευτερογενή θυματοποίησή τους.

Επιπλέον, οι Επαγγελματικοί Σύλλογοι (κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι, γιατροί και δικηγορικοί σύλλογοι) να διοργανώσουν σεμινάρια σε συνεργασία με εξειδικευμένους φορείς εντός της γεωγραφικής τους περιφέρειας/περιοχής για την ενημέρωση των επαγγελματιών για τις περιπτώσεις όπου πρέπει να ασκηθεί το υποχρεωτικό καθήκον αναφοράς και να θέσουν τους κατάλληλους μηχανισμούς για την εποπτεία και την αξιολόγηση της τήρησης των κανόνων δεοντολογίας.

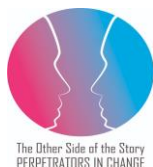

Περιφερειακές οργανώσεις στο πλαίσιο της προσέγγισης περισσότερων φορέων

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΠΟΥ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ				
Όνομα οργάνωσης	Status	Επίπεδο Δράσης (εθνικό/ περιφερειακό/ τοπικό)	Παρεχόμενες Υπηρεσίες	Υπάρχει κάποιος μηχανισμός συντονισμού/πρωτόκολλο συνεργασίας;
Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (ΓΓΓΦΦΕ)	Κρατικός φορέας	Εθνικό	Είναι η κύρια οντότητα για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών. Με τον Νόμο 4606/2019, για την «Προώθηση της Ουσιαστικής Ισότητας των Φύλων, Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας με βάση το Φύλο», η ΓΓΦΠΓΕ είναι υπεύθυνη για την εποπτεία των 62 δομών του Εθνικού Δικτύου για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και των γυναικών που υπόκεινται σε πολλαπλές διακρίσεις.	<ul style="list-style-type: none"> - με Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ) - Γενική Γραμματεία Υποδοχής -με Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής - Γενική Γραμματεία Δημόσιας Υγείας του Υπουργείου Υγείας -Υπουργείο Εθνικής Άμυνας (ΥΠ.ΕΘ.Α.) -Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.) κτλ

Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.)	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου	Εθνικό	Συμμετέχει ενεργά στην προώθηση της ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς της κοινωνικής, πολιτικής και οικονομικής ζωής, με πρωταρχικό στόχο την εξάλειψη των διακρίσεων και της ανισότητας λόγω φύλου. Το ΚΕΘΙ είναι υπεύθυνο για τη λειτουργία των 14 Συμβουλευτικών Κέντρων του Εθνικού Δικτύου για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και των γυναικών που υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις, με έδρα τις 13 περιφέρειες της χώρας.	-με Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (ΓΓΔΟΠΙΦ) -με Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών
Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.)	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου	Εθνικό	Βάσει του νόμου που το καθιέρωσε, στόχος του ΕΚΚΑ είναι να συντονίζει το δίκτυο των υπηρεσιών κοινωνικής υποστήριξης που παρέχονται σε άτομα, οικογένειες και ομάδες πληθυσμού που βρίσκονται σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Το ΕΚΚΑ είναι υπεύθυνο για τη λειτουργία 2 Καταφυγίων Γυναικών σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Το ΝCSS τρέχει επίσης θεραπευτικά προγράμματα για δράστες βίας λόγω φύλου.	-με Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (ΓΓΔΟΠΙΦ) -Με ΓΓ Κοινωνικής Αλληλεγγύης & Καταπολέμησης της Φτώχειας

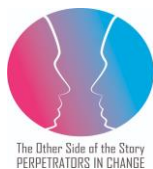
The Other Side of the Story
PERPETRATORS IN CHANGE

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

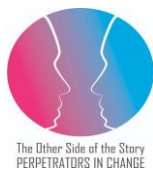

Τμήμα Καταπολέμησης της Ενδοοικογενειακής Βίας της Ελληνικής Αστυνομίας	Κρατικός φορέας	Εθνικό	Διαθέτει 73 σταθμούς σε όλη τη χώρα που στελεχώνονται από δύο μέλη. Το τμήμα αυτό είναι αρμόδιο για την παρακολούθηση περιπτώσεων ενδοοικογενειακής βίας όπως περιγράφονται στο Ν. 3500/2006, τη μελέτη μέτρων πρόληψης και καταπολέμησης εγκλημάτων ενδοοικογενειακής βίας, την καθοδήγηση, την εποπτεία και τον συντονισμό των περιφερειακών Φορέων για την εφαρμογή τους, καθώς και την παρακολούθηση τα αποτελέσματα των προαναφερθέντων μέτρων	
Τμήμα Μεταχείρισης Συνηγόρου Πολίτη	Ίσης του Ανεξάρτητη Αρχή	Εθνικό	Αρμόδιο όργανο για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής, σε ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φύλου, φυλής, χρώματος δέρματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, καταγωγής, θρησκείας ή άλλες πεποιθήσεις, αναπηρίες ή χρόνιες ασθένειες, σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα ή χαρακτηριστικά φύλου.	

Εθνικό Συμβούλιο Ισότητας των Φύλων	Συμβούλιο	Εθνικό	Υπάγεται στην αιγίδα της ΓΓΦΠΓΕ και είναι υπεύθυνη για τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων με γυναικείες οργανώσεις και οργανώσεις που προωθούν την ισότητα των φύλων, δημόσιους και ιδιωτικούς κοινωνικούς φορείς, εκπροσώπους της τοπικής αυτοδιοίκησης και εκπροσώπους του πρώτου και δεύτερου επιπέδου ανεξάρτητων φορέων με σκοπό την υποβολή προτάσεις προς τη ΓΓΦΠΓΕ για υιοθέτηση πολιτικών και δράσεων για την προώθηση της ισότητας των φύλων. Επίσης αξιολογεί και αξιολογεί τις υπάρχουσες πολιτικές ισότητας.	
Σύνδεσμος Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και Ν. Ηρακλείου	ΜΚΟ	Περιφερειακό	Ο Σύνδεσμος Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και Ν. Ηρακλείου είναι μια οργάνωση που προωθεί τα δικαιώματα των γυναικών και των παιδιών. Κύρια δραστηριότητά της είναι η παροχή υπηρεσιών υποστήριξης σε γυναίκες θύματα ενδοοικογενειακής και συντροφικής βίας και στα παιδιά τους. Είναι πιστοποιημένη για τις	Δεν έχει θεσμοθετηθεί επίσημα, ωστόσο υπάρχει μια ισχυρή "άτυπη" και στενή συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς στο στάδιο της "καταγγελίας", δηλαδή την αστυνομία, τα ιδρύματα υγείας, την εισαγγελία, τα συμβουλευτικά κέντρα (σε περιφερειακό

The Other Side of the Story
PERPETRATORS IN CHANGE

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

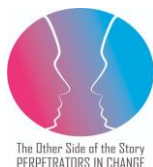

			<p>συμβουλευτικές της υπηρεσίες σύμφωνα με το πρωτόκολλο ISO 9001:2008. Λειτουργεί τη δωρεάν τηλεφωνική γραμμή έκτακτης ανάγκης 24 ώρες το 24ωρο, τον Ξενώνα/καταφύγιο για γυναίκες και παιδιά θύματα ενδοοικογενειακής βίας, το Συμβουλευτικό Κέντρο για γυναίκες που παρέχει υπηρεσίες (ψυχολογική υποστήριξη, νομικές συμβουλές, επιστροφή κακοποιημένων γυναικών στην αγορά εργασίας κ.λπ.) συμβουλευτικές και κοινωνικές υπηρεσίες σε γυναίκες που βρίσκονται σε κίνδυνο και παιδιά. Έμφαση δίνεται στην υποστήριξη των μεταναστριών που ζουν μόνιμα στην Κρήτη και η Μονάδα Αστέγων για την παροχή μιας σειράς κοινωνικών υπηρεσιών σε άτομα θύματα της οικονομικής κρίσης.</p> <p>Ο Σύνδεσμος παρέχει επίσης καθοδήγηση σε γυναίκες για την επανένταξή τους στην αγορά εργασίας (γυναίκες θύματα ενδοοικογενειακής βίας) και προωθεί τη γυναικεία επιχειρηματικότητα. Από το</p>	<p>επίπεδο) τις κοινωνικές υπηρεσίες.</p>
--	--	--	---	---

			2021, ο Σύνδεσμος καθιέρωσε συνεργασία με την τοπική Εισαγγελία Πρωτοδικών Ηρακλείου, προκειμένου να εφαρμόσει την Ποινική Διαμεσολάβηση στην Κρήτη με επίκεντρο τους δράστες.	
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ				
SOS 15900	Κρατικό	Εθνικό	Η γραμμή βοήθειας είναι πανελλαδική, λειτουργεί 365 ημέρες το χρόνο σε 24ωρη βάση, δωρεάν, και προσφέρει συμβουλευτικές υπηρεσίες τόσο στα ελληνικά όσο και στα αγγλικά. Στη γραμμή εργάζονται επίσης 2 διερμηνείς που εξυπηρετούν τις ανάγκες Φαρσόφωνων και Αραβόφωνων γυναικών συγκεκριμένες μέρες και ώρες	
Συμβουλευτικά Κέντρα της Γ.Γ.Δ.Ο.Π.Ι.Φ.	Κρατικό	Εθνικό	Παρέχουν: ■ ενημέρωση και πληροφόρηση σε θέματα ισότητας των φύλων, αντιμετώπισης της βίας και πολλών διακρίσεων κατά των γυναικών,	

			<ul style="list-style-type: none"> ■ κοινωνική, ψυχολογική, νομική και εργασιακή στήριξη (με την οπτική του φύλου), ■ παραπομπή ή συνοδεία - όποτε αυτό απαιτείται- των γυναικών σε ξενώνες φιλοξενίας, στις αστυνομικές και εισαγγελικές αρχές, στο δικαστήριο, σε νοσοκομεία, κέντρα υγείας, κέντρα ψυχικής υγείας, σε φορείς αρμόδιους για προνοιακά ή άλλα επιδόματα, σε φορείς προώθησης της απασχόλησης και επιχειρηματικότητας, σε φορείς προστασίας και στήριξης παιδιών κ.λπ., ■ νομική βοήθεια, σε συνεργασία με τους δικηγορικούς συλλόγους. 	
Ξενώνες Φιλοξενίας Γ.Γ.Δ.Ο.Π.Ι.Φ.	Κρατικό	Εθνικό	<p>Παρέχουν ασφαλή διαμονή και σίτιση σε γυναίκες θύματα έμφυλης βίας και τα παιδιά τους.</p> <p>Επιπλέον οι δομές παρέχουν πρόσθετη ψυχοκοινωνική υποστήριξη, εργασιακή και νομική συμβουλευτική μέσω των συμβουλευτικών κέντρων, διευκολύνουν την</p>	

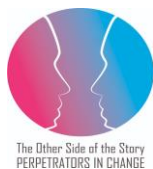
The Other Side of the Story
PERPETRATORS IN CHANGE

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

			<p>πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας και την εγγραφή παιδιών στα σχολεία. Η παροχή των υπηρεσιών στις δομές του δικτύου στηρίζεται στην αρχή της αυτόβουλης συγκατάθεσης του θύματος, στην αρχή της εμπιστευτικότητας και ειδικά για τους ξενώνες στο απόρρητο της διεύθυνσης, που στόχο έχουν την ενδυνάμωση των γυναικών θυμάτων βίας και την επανάκτηση της αυτοεκτίμησής τους, ώστε να μπορέσουν να αναλάβουν την ευθύνη της επαγγελματικής, προσωπικής και οικογενειακής τους ζωής και να πάρουν οι ίδιες τις καλύτερες αποφάσεις για το μέλλον τους.</p>	
<p>Συμβουλευτικό κέντρο Ηρακλείου υπό την εποπτεία της Γ.Γ.Δ.Ο.Π.Ι.Φ.</p>	<p>Δημόσιος φορέας</p>	<p>τοπικό</p>	<p>Ψυχοκοινωνική υποστήριξη (εξειδικευμένη συμβουλευτική για γυναίκες θύματα έμφυλης βίας)- νομική συμβουλευτική και ενημέρωση σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων, τη σχετική νομοθεσία, τις διαδικασίες που απαιτούνται για την υποβολή καταγγελίας κ.λπ.)</p>	

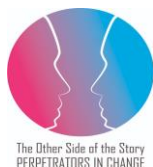
The Other Side of the Story
PERPETRATORS IN CHANGE

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

Κέντρο Γυναικείων Ερευνών και Μελετών – ΔΙΟΤΙΜΑ	ΜΚΟ		Πιστοποιημένο κέντρο παροχής υποστηρικτικών υπηρεσιών από το 1996. Παρέχει υπηρεσίες νομικής βοήθειας και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης σε επιζώσες έμφυλης βίας. Υλοποιεί δράσεις ενδυνάμωσης και προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων και προώθησης στην (αυτο)-απασχόληση, για όλες τις γυναίκες και ειδικότερα για ομάδες γυναικών που αντιμετωπίζουν κοινωνικό αποκλεισμό, όπως άνεργες, μονογονείς, επιζώσες έμφυλης βίας, μετανάστριες/προσφύγισες, κ.ά.	
ACTIONAID Hellas	ΜΚΟ	Εθνικό	Δωρεάν υπηρεσίες νομικής συμβουλευτικής σε γυναίκες θύματα σεξουαλικής παρενόχλησης στην εργασία τους	
Ξενώνας για κακοποιημένες γυναίκες ν.Ηρακλείου	Δημόσιος φορέας	τοπικό	Παροχή δίγλωσσων (ελληνικά και αγγλικά) υπηρεσιών καταφυγής, ψυχολογικής και κοινωνικής υποστήριξης σε γυναίκες θύματα βίας και τα παιδιά τους.	

The Other Side of the Story
PERPETRATORS IN CHANGE

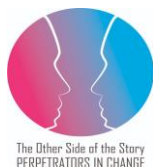
Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

Συμβουλευτικό κέντρο Ρεθύμνου υπό τη εποπτεία της Γ.Γ.Δ.Ο.Π.Ι.Φ.	Δημόσιος φορέας	τοπικό	Ψυχοκοινωνική υποστήριξη (εξειδικευμένη συμβουλευτική για γυναίκες θύματα έμφυλης βίας)- νομική συμβουλευτική και ενημέρωση για τα δικαιώματα των θυμάτων, τη σχετική νομοθεσία, τις διαδικασίες που απαιτούνται για την υποβολή καταγγελίας κ.λπ.	
Ξενώνας για κακοποιημένες γυναίκες και τα ανήλικα τέκνα τους στα Χανιά	Δημόσιος φορέας	τοπικό	Φιλοξενία σε γυναίκες θύματα ψυχολογικής, λεκτικής, σωματικής, σεξουαλικής, κοινωνικής, φυλετικής και οικονομικής βίας. Προσφέρει επίσης τις υπηρεσίες του σε γυναίκες που έχουν πέσει θύματα εμπορίας ανθρώπων.	
Τμήματα αντιμετώπισης ενδοοικογενειακής βίας της ΕΛ.ΑΣ. στην Κρήτη. (Ηράκλειο, Χανιά, Ρέθυμνο, Λασιθί)	Δημόσιος φορέας	περιφερειακό	Αντιμετώπιση ποινικών αδικημάτων ενδοοικογενειακής βίας χειρισμός της προκαταρκτικής δικαστικής διαδικασίας μετά την υποβολή αναφοράς από το θύμα	
Τμήμα Κοινωνικής Υπηρεσίας του ΓΝ Βενιζέλειο Ηρακλείου	Δημόσιος φορέας	περιφερειακό	Η ομάδα των Κοινωνικών Λειτουργών παρέχει στους ασθενείς και τις οικογένειές τους εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης,	

			<p>συμβουλευτικής και συνηγορίας σε θέματα υγείας, διαχείρισης ψυχοκοινωνικών κρίσεων και μετανοσοκομειακής φροντίδας. Σε συνεργασία με άλλες υπηρεσίες του νοσοκομείου συμβάλλει στη βέλτιστη αντιμετώπιση προβλημάτων υγείας που επηρεάζουν τη λειτουργικότητα της ζωής του ασθενούς και του περιβάλλοντός του σε συναισθηματικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.</p> <p>Η Υπηρεσία Κοινωνικών Υπηρεσιών παρέχει επίσης εκπαίδευση στους φοιτητές των τμημάτων Κοινωνικής Εργασίας.</p>	
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ				
Κέντρο Γυναικείων Ερευνών και Μελετών – ΔΙΟΤΙΜΑ	ΜΚΟ	Εθνικό	<p>Φορέας υλοποίησης δράσεων εκπαίδευσης. Πραγματοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα και παρεμβάσεις για την ανάπτυξη δεξιοτήτων, την ενδυνάμωση των ίδιων των γυναικών, αλλά και την επιμόρφωση μιας σειράς επαγγελματιών/λειτουργών,</p>	

The Other Side of the Story
PERPETRATORS IN CHANGE

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

			για την αναγνώριση και την ολιστική αντιμετώπιση περιστατικών έμφυλης βίας.	
Σύνδεσμος Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και Ν. Ηρακλείου	MKO		Εταίρος στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα «Η άλλη πλευρά της ιστορίας: Δράστες σε διαδικασία αλλαγής» (OOSPC) εστιάζοντας στην πρόληψη της περαιτέρω ενδοοικογενειακής βίας και στην αλλαγή των βίαιων προτύπων συμπεριφοράς με την αύξηση της ικανότητας των εργαζομένων πρώτης γραμμής που θα διδάξουν περαιτέρω τους δράστες ενδοοικογενειακής βίας να υιοθετήσουν μη βίαιη συμπεριφορά στις διαπροσωπικές σχέσεις και να κατανοήσουν τον αντίκτυπο της ενδοοικογενειακής βίας σε αυτούς, στην οικογένεια και στην κοινότητα.	
ΚΜΟΠ-Κέντρο Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας	MKO	Εθνικό	Ενδυνάμωση και εκπαίδευση των γυναικών Ρομά άνω των 16 ετών ώστε να αναγνωρίζουν την ενδοοικογενειακή βία, να την αναφέρουν και να οδηγήσουν τις κοινότητες τους στην αλλαγή, και στην ανάπτυξη ικανοτήτων για	

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

			διαπολιτισμικούς μεσολαβη- τές Ρομά.	
--	--	--	---	--

Προτεινόμενος μηχανισμός/δομή συνεργασίας περισσότερων οργανισμών και συστάσεις για μια αποτελεσματική ολοκληρωμένη αντιμετώπιση περιστατικών Ενδοοικογενειακής βίας

Η έλλειψη επίσημου θεσμοθετημένου πρωτοκόλλου συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών (π.χ. αστυνομία, ποινική δικαιοσύνη, υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων και προγράμματα διαχείρισης δραστών) αποτελεί προφανή και σημαντική πρόκληση. Ως εκ τούτου, η δημιουργία ενός σταθερού και αποτελεσματικού σχήματος συνεργασίας όλων των εμπλεκόμενων φορέων με κατάλληλα εκπαιδευμένους εμπειρογνώμονες αποτελεί το κλειδί για την παροχή ολοκληρωμένης αντιμετώπισης περιστατικών Ενδοοικογενειακής Βίας.

Σημαντικό πρόβλημα εντοπίζεται στο συντονισμό μεταξύ των διαθέσιμων υπηρεσιών όσον αφορά το μηχανισμό παραπομπών. Οι οργανισμοί που ειδικεύονται στη διαχείριση περιστατικών έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας (ΕΛ.ΑΣ, ΕΛ.ΣΤΑΤ, Δικαστήρια, Νοσοκομεία) είναι ανάγκη να υιοθετήσουν κοινή μεθοδολογία συλλογής στατιστικών δεδομένων και να συνεργαστούν για τη δημιουργία μηχανισμού καταγραφής. Υπάρχει επιτακτική ανάγκη για συντονισμένη, διεπιστημονική και διατομεακή (οριζόντια και κάθετη) δράση δημόσιων και μη κυβερνητικών φορέων, συνεργασία των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και αξιοποίηση της συμπληρωματικότητας των δομών (πολυϊπηρεσιακή προσέγγιση), καθώς και διεύρυνση των φορέων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της κοινωνικής αλληλεγγύης και φροντίδας.

Ο θεμελιώδης πυλώνας για την υλοποίηση μιας κοινής δομής συνεργασίας - συντονισμού είναι ανάγκη να βασίζεται καταρχάς σε ένα κοινό πρωτόκολλο, όπως αυτό θα εγκριθεί από μια διυπηρεσιακή επιτροπή. Επιπλέον, η διυπηρεσιακή επιτροπή θα είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη μιας κοινής βάσης δεδομένων που θα περιλαμβάνει όλα τα περιστατικά που έχουν

καταγραφεί σε κάθε οργανισμό που δραστηριοποιείται στον τομέα. Οι κατευθυντήριες γραμμές μεθοδολογίας θα πρέπει να παγιωθούν ως αρχικό βήμα προκειμένου να διασφαλιστεί η ομοιογένεια και η ομοιομορφία των συλλεγόμενων δεδομένων. Αυτή η βάση δεδομένων θα αποτελέσει την κύρια πηγή αναφοράς για τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας με κοινούς στατιστικούς δείκτες.

Ως εκ τούτου, το κλειδί θα πρέπει να είναι η γόνιμη και ειλικρινής αλληλεπίδραση μεταξύ των σχετικών φορέων, διευκολύνοντας έτσι την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Ωστόσο, πρέπει να είναι σαφές ότι ο μηχανισμός πολύ-υπηρεσιακής συνεργασίας μπορεί να λάβει ποικίλες μορφές ανάλογα με τη διαθεσιμότητα πόρων, υποδομών και βασικών παραγόντων σε μια συγκεκριμένη περιοχή. Ανεξάρτητα από το πόσο ποικίλες είναι οι ανάγκες, υπάρχουν ορισμένα απαραίτητα στοιχεία που πρέπει να αναπτυχθούν και να ενσωματωθούν για να καταστεί ο μηχανισμός αυτός λειτουργικός.

Η τρέχουσα και μελλοντική ασφάλεια του θύματος αποτελεί βασική παράμετρο και θα πρέπει να θεωρείται προτεραιότητα σε κάθε επίπεδο του μηχανισμού. Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της αντιμετώπισης πρέπει να λαμβάνει υπόψη την ασφάλεια σε όλες τις αποφάσεις, τα πρωτόκολλα και τις αντιδράσεις που δρομολογούνται. Η ανάπτυξη ενός σχεδίου ασφάλειας για κάθε θύμα θα πρέπει να προσδιορίζει τα επίπεδα βίας και τα μοτίβα κλιμάκωσης που έχουν εμφανιστεί. Τα θύματα δεν είναι πάντα έτοιμα ή ικανά να απελευθερωθούν από τον θύτη. Τα θύματα μπορεί να προσκολληθούν επ' αόριστον στον φαύλο κύκλο μιας κακοποιητικής σχέσης¹⁰ προτού μπορέσουν να έχουν αρκετούς πόρους για να απελευθερωθούν. Για το λόγο αυτό, τα μέλη του μηχανισμού θα πρέπει να διενεργούν εκτιμήσεις κινδύνων και σχεδιασμό ασφάλειας με κάθε θύμα που εξυπηρετούν. Η διασφάλιση ότι ο μηχανισμός παρέχει την απαραίτητη

¹⁰ N. Δημητράτος, Το νομοθετικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας στο ελληνικό ποινικό δίκαιο, ΤΝΠ QUALEX, ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ, 1-2/2020, σελ. 101, Α.Μ. Δημοπούλου, Η έννοια της ψυχολογικής βίας στην ενδοοικογενειακή βία, ΤΝΠ QUALEX, ΠονΔικ, 12/2021, σελ. 1668

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

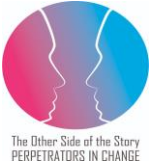

εστίαση και προσοχή στην ασφάλεια είναι το πρωταρχικό συστατικό της βοήθειας προς τα θύματα. Είναι ευθύνη του μηχανισμού να παρέχει επιλογές, υποστήριξη και κατανόηση στο θύμα, αλλά ποτέ να μην αναλαμβάνει και να επιβάλλει επιλογές με βάση το τι πιστεύει ότι μπορεί να είναι η καλύτερη επιλογή για το θύμα.

Επιπλέον, η διαθεσιμότητα των υπηρεσιών είναι εξαιρετικά σημαντική. Η προστασία και οι πρόσθετες αναγκαίες υπηρεσίες πρέπει να παρέχονται 24 ώρες το 24ωρο. Ανεξάρτητα από το μέγεθος και την τοποθεσία της κοινότητας, όλοι οι αρμόδιοι φορείς (Αστυνομία, Υγεία, Επιβολή του Νόμου, Κοινωνικές και Εκπαιδευτικές Υπηρεσίες) πρέπει να παρέχουν υποστήριξη στον τόπο όπου ζει το θύμα. Οι αρμόδιοι φορείς πρέπει να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για την παροχή άμεσης και αποτελεσματικής υποστήριξης. Μόλις η ομάδα προσδιοριστεί και τεθεί σε λειτουργία, πρέπει να υπάρχει σταθερά ένα σύστημα συνεργασίας.

Πρέπει να τηρείται η ιδιωτική ζωή και το απόρρητο των θυμάτων, ανεξάρτητα από το πόσο μεγάλη ή μικρή είναι μια περιοχή. Τα θύματα μπορεί να είναι εξαιρετικά ανήσυχα για την αναζήτηση βοήθειας από φόβο ότι όλοι στην κοινότητά τους θα μάθουν τι τους συνέβη. Συχνά ντρέπονται και φοβούνται ότι θα κριθούν από τους άλλους, οπότε διστάζουν να αναζητήσουν τη βοήθεια που χρειάζονται. Είναι σημαντικό να αναπτυχθούν και να επιβληθούν ολοκληρωμένες πολιτικές και διαδικασίες εμπιστευτικότητας σε όλα τα επίπεδα των υπηρεσιών, ώστε να διασφαλιστεί η ασφάλεια και η προσβασιμότητα των θυμάτων. Το απόρρητο δεν περιορίζεται μόνο στα μέλη του μηχανισμού και θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε όλες τις υπάρχουσες υπηρεσίες και απαντήσεις προς τα θύματα. Οι λεπτομέρειες του περιστατικού πρέπει να τηρούνται εμπιστευτικά και να γίνονται σεβαστές σε κάθε επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών. Υπάρχουν φορές που οι υφιστάμενες πολιτικές και διαδικασίες των υπηρεσιών έρχονται σε σύγκρουση με την ανάγκη για εμπιστευτικότητα και οι διαφορές αυτές θα πρέπει να αντιμετωπίζονται γρήγορα από τα μέλη του μηχανισμού καθώς και από τις περιφερειακές αρχές κατά περίπτωση.

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

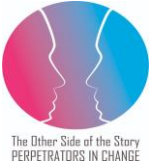
Ός εκ τούτου, πρέπει να θεσμοθετηθεί ένα πρωτόκολλο συνεργασίας μεταξύ των φορέων πρώτης γραμμής (του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων στον τομέα της κοινωνίας των πολιτών), το οποίο θα σχεδιάζεται μέσω μιας διαδικασίας "από κάτω προς τα πάνω", ώστε να κερδίσει την αποδοχή και τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων μερών. Το πρωτόκολλο πρέπει να καλύπτει τις ανάγκες και τις ικανότητες των οργανώσεων και των επαγγελματιών της πρώτης γραμμής. Η διεπαγγελματική κατάρτιση πρέπει να αντιμετωπίσει τα υπάρχοντα κενά στην ανάπτυξη ικανοτήτων, καθώς και την εισαγωγή ενός "εγχειριδίου λειτουργίας" μεταξύ επαγγελματιών διαφορετικής εξειδίκευσης. Το πρωτόκολλο πρέπει να αφορά μελέτες περιπτώσεων και το εγχειρίδιο λειτουργίας να αποτελεί αντικείμενο συνεχών επικαιροποιήσεων. Πρέπει να υπάρχουν εργαλεία παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Οι συνεργαζόμενοι οργανισμοί πρέπει να δεσμευτούν να αναθεωρούν και να επικαιροποιούν τον καθιερωμένο μηχανισμό ανάλογα με τις αλλαγές στη νομοθεσία, το κοινωνικό πλαίσιο, καθώς και να εξετάζουν τη δημιουργία νέων δομών ή τη βελτίωση των υφιστάμενων ως αποτέλεσμα των εξελίξεων στη χώρα. Είναι ζωτικής σημασίας ο μηχανισμός να ανταποκρίνεται με τρόπο που να υποστηρίζει σαφώς το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο.

Όλοι οι συνεργαζόμενοι οργανισμοί πρέπει να διασφαλίζουν την ευθύνη του προσωπικού να εφαρμόζει και να σέβεται τους συμφωνημένους κανόνες και να ακολουθεί τις κατευθυντήριες αρχές στο έργο του. Ο μηχανισμός πρέπει να "ανήκει" στις περιφερειακές αρχές όσον αφορά την ηγεσία και την έναρξη της ομάδας. Τυποποιημένα πρωτόκολλα.

Σημαντικό μέρος της δημιουργίας ενός αποτελεσματικού μηχανισμού είναι η ανάπτυξη, εφαρμογή και τήρηση τυποποιημένων πρωτοκόλλων για την αντιμετώπιση περιπτώσεων έμφυλης βίας. Αυτά τα πρωτόκολλα αποτελούν μία από τις πρώτες εντολές για τον μηχανισμό και θα πρέπει να αντιμετωπιστούν με ανοιχτό και συνεργατικό τρόπο.

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

Παρά τις όποιες αλλαγές συμβαίνουν (συμπεριλαμβανομένων αυτών σε επίπεδο πολιτικής) και την εναλλαγή/απο-παρακίνηση του προσωπικού, μόλις ο μηχανισμός δημιουργηθεί, τα μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι όλοι οι όροι εφαρμόζονται και διατηρούνται. Ο μηχανισμός απαρτίζεται από εκπροσώπους φορέων και θα πρέπει να είναι δομημένος με τρόπο που να καθορίζει σαφώς τους ρόλους και τις αρμοδιότητες κάθε φορέα, τα πρωτόκολλα και τις διαδικασίες της ίδιας της ομάδας, καθώς και τη μορφή των συνεδριάσεων, των επισκοπήσεων των υποθέσεων και άλλων καθηκόντων που επιτελούν περιοδικά τα μέλη. Μία από τις ευθύνες των προσώπων που έχουν οριστεί να εκπροσωπούν τα διάφορα μέλη του μηχανισμού είναι να διασφαλίζουν ότι οι άλλοι εντός των υπηρεσιών τους ενημερώνονται για τον μηχανισμό και την αποστολή του, ώστε να υπάρχει θεσμική υποστήριξη και βιωσιμότητα.

Οι οργανισμοί πρέπει να οργανώσουν τον μηχανισμό συνεργασίας έτσι ώστε να λειτουργεί σε επίπεδο λήψης αποφάσεων και εξειδικευμένο επίπεδο αντιμετώπισης δημιουργώντας: α) μια Επικεφαλής Επιτροπή (ΕΕ) - ως το όργανο λήψης αποφάσεων του μηχανισμού, αποτελούμενη από υψηλόβαθμους εκπροσώπους από κάθε έναν από τους συμμετέχοντες οργανισμούς που έχουν υπογράψει το παρόν πρωτόκολλο. Η ΕΕ θα πρέπει να συνεδριάζει τακτικά και να λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις ανάλογα με την κατάσταση και τις τελευταίες εξελίξεις όσον αφορά το φαινόμενο της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας. Θα εγκρίνει κοινές δράσεις (συντονισμένα σχέδια, στρατηγικές, πόρους κ.λπ.), δίνει ιδιαίτερη προσοχή στην τακτική παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας του μηχανισμού και αντιμετωπίζει τα μείζονα προβλήματα σε ανώτερο επίπεδο. β) Πολυκλαδική Τεχνική Ομάδα (ΠΤΟ) ως το εξειδικευμένο όργανο του μηχανισμού, αποτελούμενη από εξειδικευμένους εκπροσώπους κάθε μέρους που συμφώνησε να είναι μέλη του μηχανισμού με την υπογραφή του Πρωτοκόλλου. Στο βασικό επίπεδο άμεσης αντιμετώπισης η ΠΤΟ θα πρέπει να αποτελείται τουλάχιστον από ένα μέλος της αστυνομικής υπηρεσίας, ένα μέλος του υγειονομικού προσωπικού, ένα μέλος του προσωπικού της υπηρεσίας κοινωνικής φροντίδας και έναν κοινωνικό λειτουργό που ορίζεται από τις περιφερειακές αρχές ως συντονιστής της ΠΤΟ. Τα μέλη της ΠΤΟ μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν έναν ειδικό δωρεάν νομικής βοήθειας, έναν

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

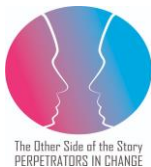

σχολικό ψυχολόγο, έναν ειδικό από Συμβουλευτικά Κέντρα, έναν εισαγγελέα και έναν εκπρόσωπο από εξειδικευμένη ΜΚΟ που δραστηριοποιείται σε τοπικό/περιφερειακό επίπεδο. Η ΠΤΟ θα έχει την εξουσία να δράσει προκειμένου να προστατεύσει το θύμα, να ασκήσει δίωξη κατά του δράστη και να εφαρμόσει κοινή προληπτική δράση. Όλα τα μέλη της ΠΤΟ θα συνεδριάζουν σε τακτική βάση μία φορά το μήνα, ωστόσο θα μπορούσαν να συνεδριάζουν και ad hoc, ανάλογα με τη διαχείριση της υπόθεσης.

Η ΕΕ θα είναι ενήμερη και θα συμμετέχει στην παρακολούθηση και υποστήριξη του μηχανισμού, και όταν τα ζητήματα που παρουσιάζονται υπερβαίνουν τις αρμοδιότητές της, η ΕΕ θα προσπαθεί να τα αντιμετωπίσει μέσω των εκπροσώπων της κυβέρνησης. Θα ενεργεί ως σύνδεσμος με την Κυβέρνηση και τις Περιφερειακές Αρχές για να διασφαλίσει την ακριβή ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα εν λόγω ζητήματα και την αποτελεσματικότητα της αντιμετώπισης. Ο συντονισμός των μελών της ΕΕ που είναι υπεύθυνα για τον πυρήνα της άμεσης αντίδρασης μπορεί να ξεκινήσει από την αστυνομία η οποία ενημερώνει τον συντονιστή της ΕΕ.

Οι υπηρεσίες πρέπει να συμφωνήσουν να συνεργάζονται διαρκώς μεταξύ τους προκειμένου να εφαρμόσουν αποτελεσματικά τον πολυεπίπεδο μηχανισμό συνεργασίας στους τομείς της πρόληψης, της πρόσβασης στην πληροφόρηση, της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της ευαισθητοποίησης, συνεργαζόμενες με τα μέσα ενημέρωσης. Θα πρέπει να καθιερώσουν μια κοινή εκστρατεία με έμφαση στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες που αποσκοπούν στον "αποστιγματισμό" (αποφυγή της αποδοκμασίας) των θυμάτων βίας - προκειμένου τα θύματα βίας κατά των γυναικών και ενδοοικογενειακής βίας να μη φοβούνται την καταδίκη τους από τα κοινωνικά στερεότυπα και στην ανάπτυξη ικανοτήτων για τους επαγγελματίες.

Co-funded by the European Union's
Rights, Equality and Citizenship
Programme (2014-2020)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. 2η Ετήσια Έκθεση για τη Βία κατά των Γυναικών, Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των φύλων, Αθήνα, Νοέμβριος 2021
2. Council of Europe: 10 years of the Istanbul Convention. *Joining forces around a landmark treaty on preventing and combating violence against women and domestic violence*, 2021, <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/10th-anniversary>
3. European Institute for Gender Equality (2017), Gender Equality Index, Ανακτήθηκε από <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2017/domain/violence/> EL, για τα δεδομένα του 2020 <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2020>
4. EIGE, Gender Equality Index, 2019
5. European Institute for Gender Equality, Observatory -E-bulletin-no-23- gender -based – _violence (2020), retrieved from <http://www.isotita.gr/en/observatory-e-bulletin-no-23-gender-based-violence>)
6. Global Database on Violence against Women, Greece, <https://evaw-global-database.unwomen.org/en/countries/europe/greece>
7. The Other Side of the Story: Perpetrators in Change, Public policy recommendations on the needs and importance of developing perpetrator programmes in the form of noncriminal justice intervention in Greece, Project co-funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020)
8. Ν. Θεοδωράκης, Συμφιλιωτικές διαδικασίες ως μέσο πρόληψης και περιορισμού του εγκλήματος, ΤΝΠ QUALEX, ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ, 1-2/2020
9. Α. Καραμόσχογλου, Ν 3500/2006: Προβληματισμοί και επιμέρους πρακτικά ζητήματα, ΤΝΠ QUALEX, ΠοινΔικ, 6/2015
10. Ν. Δημητράτος, Το νομοθετικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας στο ελληνικό ποινικό δίκαιο, ΤΝΠ QUALEX, ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ, 1-2/2020
11. Α.Μ. Δημοπούλου, Η έννοια της ψυχολογικής βίας στην ενδοοικογενειακή βία, ΤΝΠ QUALEX, ΠοινΔικ, 12/2021

The content of this document represents the views of the author only and is his/her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.

This project is funded by the European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme (2014-2020)

